

טשענאכאזער

אָנזען פֿאַר אַ טאָגס-טאַג
פֿאַר אַ טאָגס-טאַג
פֿאַר אַ טאָגס-טאַג

פֿאַר אַ טאָגס-טאַג
פֿאַר אַ טאָגס-טאַג
פֿאַר אַ טאָגס-טאַג

פֿאַר אַ טאָגס-טאַג
פֿאַר אַ טאָגס-טאַג
פֿאַר אַ טאָגס-טאַג

Piątek 4. 2. lutego 1934

ליכט-צינדען 4.07

פֿאַר אַ טאָגס-טאַג

פֿאַר אַ טאָגס-טאַג

צו דער חתונה פֿון ה' העניקע פֿאַרברענג
מיט פֿר. רחשע יאָכאָוויטש
א האַרציגען מול-טוב און אייביגע צופֿרידענהייט
ווינשען
משה לעוואָוויטש און פֿרוי.

Z intencji żaręczyn moich drogich
przyjaciół MANI KRAUZE i WOWKA
SUŁKOWSKIEGO życzą Im wiele
szczęścia na nowej drodze życia.
Jakób Jurkiewicz

אונזער ברודער און שוואַגער אבא קאהן
צו זיין חתונה מיט פֿר. רחשע יאָכאָוויטש
ווינשען מיר אַ גליקליכן און צופֿרידענען צוזאַמענלעבען.
משה קאהן, פֿרוי און קינדער.

2 געוועלבער
פֿאַר צו פֿערדינגען.
וואַרשאַווער 38, ביים ווירט.

אַ צימער צו פֿערדינגען
ערקינדענע זיך אין רעד. פֿאַר ג.

אין קורצען דער גרויסער
ערליך-באל
וואו? וואס? ווען?

דאנקוואַונג.
דער דירעקטע פֿון קינא „עדן“ פֿאַר געבען אומזיסט
רעקלאַמע, דעם חשוּבן ה' ש. ניעמיאָוויטש, דעם ה'
ש. פֿראַנק, קאָמענדאַנט מ. קראַקאָוויטש, ה' ערליך
און אלע וועלכע האָבען אונז מיטגעהאָלפֿען צום ערפֿולג פֿון דער
אַקציע, זאָגען מיר אונזער האַרציגע דאַנק.
מפקדת „ביתר“ צינסטוואַהב.

נור 3 ווערטער!
די גרעסטע וועלט-סענסאַציע!

TESTAMENT
D-10 MABUZE

א פֿענאַמענאַל פֿילם.
קונסטווערק מיט אַ נאָך
גיסט-געווענער טעכניק

שוין היינט אין
Kino „E D E N”

SZKOŁA TAŃCÓW

baletm. K. Kosteckiego
w lokalu własnym Waszyngtona 6,
przyjmuje zapisy na kursy, lekcje od-
dzielne codziennie od 10 rano do 9 w.
Opłata za lekcje przystępna
שבת 8 ד.ה. 8 אַהער פֿראַקטישע לעקציעס
פֿאַר יודישע געוועזענע און אויך יענע שבת
8 אַהער. לעצטע טאָג - שלאָגערס. ביליגע פרעזען.

KONIECZNIE z tym znakiem!

KOWALSKINA

USUWA NAJUPORCZYWSZ
BÓLE GŁOWY

FABRYKA GIEŁ-FARMACEUTYCZNA
„KOWALSKI” WARSZAWA

Przyjaciółom naszym
p. MANI KRAUZE i WOWKOWI SUŁKOWSKIEMU
z intencji Ich żaręczyn ślą najserdeczniejsze życzenia
B. Wajsberg, J. Helberg i M. Kaufman.

אונזערע ליבערע פֿרײַנד ה' יוסף קרויזע און פֿרוי צו דער פֿערלעבונג
פֿון זייער טאָכטער מאַניאַ מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי ווינשען אַ
האַרציגען מול-טוב און פֿיעל גליק.

ע. פֿאַושינאָק און פֿרוי, וו. זשעריקער און פֿרוי.

דעם ה' יוסף קרויזע און פֿרוי צו דער פֿערלעבונג פֿון זייער ליבערע
טאָכטער מאַניאַ מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי אַ האַרציגען מול-טוב און
פֿיעל גליק, דעם יונגען פֿאַר פֿיעל גליק ווינשען

שלמה אַרבעצן און פֿרוי.

צו דער פֿערלעבונג פֿון פֿר. מאַניאַ קרויזע מיט ה' וואָוועק
סולקאָווסקי ווינשען אַ האַרציגען מול-טוב און אַ בליהענדע צוקונפֿט.
די עלטערען — פֿיעל גליק.

איטשע יאַקאָבאָוויטש און פֿרוי.

דעם ה' יוסף קרויזע און פֿרוי צו דער חתונה פֿון זייער טאָכטער מאַניאַ
מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי אַ האַרציגען מול-טוב
דעם יונגען פֿאַר אַ בליהענדע צוקונפֿט

זכריה גליקסמאַן און פֿרוי.

אונזערע פֿרײַנד ה' מיכאַל סולקאָווסקי און פֿרוי און ה' יוסף קרויזע און פֿרוי
צו דער חתונה פֿון זייערע ליבערע קינדער — אַ האַרציגען מול-טוב און פֿיעל גליק.
דעם יונגען פֿאַר אַ בליהענדע צוקונפֿט ווינשען

מ. שטאַהל און פֿאַמיליע

אונזערע מוחלבים ה' יוסף קרויזע און פֿרוי צו דער פֿערלעבונג פֿון זייער ליבערע
טאָכטער מאַניאַ מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי אַ האַרציגען מול-טוב און
פֿיעל גליק, דעם יונגען פֿאַר אַ בליהענדע צוקונפֿט

בערל בידאָ און פֿאַמיליע.

Z okazji żaręczyn P. WOWKA SUŁKOWSKIEGO
z p. MANIĄ KRAUZE, życzymy wiele Szczęścia
Rodzinie i Narzeczeństwu

Maurycowie szmulewicz.

Koledze WOWKOWI, z intencji Jego żaręczyn
z p. MANIĄ KRAUZE życzą dużo szczęścia
Salek Kupferszmidt i Leon Przerowski

Z intencji żaręczyn p. MANI KRAUZE
z p. WOWKIEM SUŁKOWSKIM zasylają szczerze
i serdeczne życzenia
Fredek Szmulewicz z Żoną

צו דער חתונה פֿון פֿר. מאַניאַ קרויזע מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי
אַ האַרציגען מול-טוב און אַ בליהענדע צוקונפֿט — די עלטערען פֿיעל גליק, ווינשען
יצחק טרעמבאַצקי, פֿרוי און זיהן
דוד טרעמבאַצקי און פֿרוי סאַטמאַר

בברכת מול-טוב הננו מברכים את מר יוסף קרויזע ורעייתו
לאירוסיהם ביום זה ונאחלים אנו ליום שפע ברכות.
דן דוד בויס ורעייתו.

צו דער חתונה פֿון ה' חיים פֿאַרברענג מיט פֿר. רחשע יאָכאָוויטש
אַ האַרציגען מול-טוב און אַ גליקליכע צוקונפֿט ווינשען
יצחק טרעמבאַצקי, פֿרוי און זיהן,
דוד טרעמבאַצקי און פֿרוי סאַטמאַר

מאין יבא עזרי?
קויה אַ לאָם

אין דער גליקליכסטער קאַלעקטור
J. WEKSLER, ALEJA 6.

וואו עס איז געווינען געוואָרען דער
1.000.000

און דו וועסט געהאָלפֿען ווערען!
פֿערשפּעטיג נישט און פֿאַר 10 זל.

קויה אַ צעטיל צו דער ערשטער
קלאָס 29 מלוכה-לאָטעריע.

און דו וועסט געהאָלפֿען ווערען!
פֿערשפּעטיג נישט און פֿאַר 10 זל.

קויה אַ צעטיל צו דער ערשטער
קלאָס 29 מלוכה-לאָטעריע.

און דו וועסט געהאָלפֿען ווערען!
פֿערשפּעטיג נישט און פֿאַר 10 זל.

MANIA KRAUZE
WOWEK SUŁKOWSKI
ZARĘCZENI

Częstochowa, w styczniu 1934 r.

אונזער ליבערע טאָכטער מאַניאַ קרויזע

צו איהר תנאים מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי
די האַרציגעסטע ברכות,
עלטערן און געשוויסטער

אַ האַרציגען מול-טוב און פֿיעל ברכות ווינשען מיר אונזער ליבערע
צו זיין חתונה מיט פֿר. מאַניאַ קרויזע
גליק און הצלחה וואָ איך שטענדיג בעגלייטען.

עלטערן סולקאָווסקי.

Z intencji żaręczyn mego drogiego brata WOWKA
z p. MANIĄ KRAUZE
zasylam najserdeczniejsze życzenia

Winia Sułkowska.

צו דער פֿערלעבונג פֿון אונזער שוועסטער-ווען וואָוועק סולקאָווסקי מיט
פֿר. מאַניאַ קרויזע דעם האַרציגעסטען מול-טוב און אַ בליהענדע צוקונפֿט ווינשען
לעאָן לייפציגער און פֿרוי, סאַמועל ווינדמאַן און פֿרוי
יאָקוב לייפציגער און פֿרוי.

צו דער פֿערלעבונג פֿון אונזער ברודער-ווען קווינע מאַניאַ קרויזע
מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי אַ האַרציגען מול-טוב און אַ גליקליכע צוקונפֿט
די עלטערן — פֿיעל גליק.

זיסמאַן קרויזע און פֿרוי, מאַניאַ אין משה קרויזע.

דער פֿאַמיליע ה' יוסף קרויזע און פֿרוי צו דער חתונה פֿון זייער ליבערע
טאָכטער פֿר. מאַניאַ מיט ה' וואָוועק סולקאָווסקי אַ האַרציגען מול-טוב
דעם יונגען פֿאַר אַ בליהענדע צוקונפֿט
ישעיהו מילעווער און פֿרוי, הלל מיטעלמאַן און פֿרוי
מאיר מיטעלמאַן און פֿרוי.

אונזער האַרציגעסטע מול-טוב ווינשען מיר דעם ה' יוסף קרויזע און פֿרוי און
ה' מיכאַל סולקאָווסקי און פֿרוי צו דער פֿערלעבונג פֿון זייערע ליבערע
קינדער פֿר. מאַניאַ מיט ה' וואָוועק. דעם חתונה-פֿיעל גליק.
סאַנדעל בלום און פֿרוי.

מול-טוב צו דער חתונה פֿון פֿר. מאַניאַ קרויזע מיט ה' וואָוועק
סולקאָווסקי די עלטערן ווינשען מיר צו דערלעבען פֿון זיי פֿיעל גליק
הירשל מיטעלמאַן און פֿרוי.

Szczeremu przyjaciółowi WOWKOWI —
z intencji żaręczyn jego z p. MANIĄ KRAUZE,
zasyla moc serdecznych życzeń

Abram Blum.

Rodzinie KRAUZE
życzymy wiele pociechy z okazji żaręczyn
córci Ich, MANI z p. WOWKIEM SUŁKOWSKIM
Romanowie Wasserman.

Państwu KRAUZE z intencji żaręczyn córki Ich
p. MANI KRAUZÓWNY z p. WOWKIEM SUŁKOWSKIM
życzą szczęścia i Rodzicom pociechy.
Samuelowie Rajchman.

רוזשא בעסער
לייבוש יעשאָוויטש

קאַטאָוויץ.

פֿערלעבט אין יאָנואַר 1934.

Z intencji żaręczyn kolegi naszego
p. LEONA JESIONOWICZA z p. RÓŻĄ BESSERÓWNĄ
składamy najserdeczniejsze życzenia.
I. Nowak, A. Frydman i K. Rajman.

Z okazji żaręczyn kolegi naszego
p. LEONA JESIONOWICZA z p. RÓŻĄ BESSERÓWNĄ
składają masę serdeczności.
E. Muszyńska, Sz. Wolberg, J. Muszyński.

Z intencji żaręczyn przyjaciela naszego
p. LEONA JESIONOWICZA z p. RÓŻĄ BESSERÓWNĄ
życzymy wiele szczęścia.
B. i H. Zborowscy.

חתונה ש"ב חנה ויצנבלט אַת צבי ויצנבלט בת-אביב הננו
שולחים להם את אהלינו הלבבים.

יהי רצון שימשיכו הלאה את עבודתם בעד תחית עמנו וארצנו.

מרדכי מיטלמן ורעייתו, צבי מיטלמן ורעייתו.

צנסטוכובה.

נאטיצען

וועגן היימישע ענינים

עס זענען נאך נישט פערנעטען גע-
ווארען די אנט-יידישע אגודות, וועל-
כע זענען מיט אונזער 6 חדשים צוריק
פארעקומען אין טשעכאסלאווא, און
שוין קאן מען פערצייכענען, אז די
לאבונגען פון ענדעקישען חדר הויבען
ווייטער אויף די קעפ און ווילען בע-
נייען זייער ווייטע, העסליכע ארבייט.
די ענדעקישע האבען זיך פון זייער
פידערטערעכטיג ארבייט נישט אָנגע-
זאגט און געזען אויס יעדע געלעגנע-
הייט, כדי פאליטישע געשעעניש אין
לאנד, זיי זיך קענען נוקם צו זיין אין
יודישע קעפ.

די קאנסטיטוציע וועלכע איז אָ-
גענומען געווארען אין פייט, נישט
לויט'ן ווילען און הסכמה פון די ענ-
דעקעס, איז אַ גענוצטער פרעסעקסט
זיך נוקם צו זיין אין יודען, און זייערע
לאבונגען בעפאלען דורכגעגעבן יודען
און שלאגען זיי מכת רצח.

די וואך איז פארגעקומען דער פרא-
צעס פון מעסער-העלד פארקאנסטי-
טוציע וועלכער האט לויט דער קאמפאניע פון
די ענדעקעס געשטאנען א יודען, און
מען האט געדארפט זעהן מיט וויפיל
טאגטישען גיפט זייערע פערטיידיגער
האבען גערעדט וועגען יודען, ווי דעם
„רעזענט“ פלעבאנעס ווענדעל האט
געקויפט פון און שוועפיל אויף די יו-
דען, וועלכע פערפלייצען פוילען (ווע-
גען דעם געלד, וואס זיין פאטער האט
געמאכט אַ דאנק יודען און מאכט
ווייטער, אַ דאנק וועלכען ער האט
געקאנט זיין ווען לאזען שטודירען
אלס אַרומקאט - האט ער פערשטענד-
ליך פערשווייגען, דאן האבען די בלוט-
דורשטיגע חיות, די ענדעקעס גע-
בראכט דעם מערדער בלומען און איהם
געמאכט פאר אַ מאַרטירער-העלד.

צוקוקענדיג זיך צו דעם אַלעם,
כאפט אַן אַ גרויס, וואס קאן ווערען
פון דער דאזיגער יוגענד, אויב מען
וועט זיי ערציהען אין דעם זין, אז
ווען מען שלאגט אַדער ווען מען ער-
מאנדעט אַ יודען, בעקעהט מען דער-
מיט אַ העלדישען טהאט לגבי דער
מעשהייט און פאטערלאנד.

ווי געזאגט, האט זיך די ווילדע
הצעפ פון די ענדעקעס גענייט און
מיר האבען שוין צו פערצייכענען צענ-
דליגער פאקטען, ווען יודען ווערען
געפאלען און צעבלויטעט פון גאסען.

לאבונגען און קיינער רעאגירט נישט
דערויף.

אויף קאשטשוסקי גאס איז פערהאן
אַ שולע פאר אַוועק-קורסען, ווען די
שילער געהן פון דאָרט אַהיים, מאַכען
זיי דעמאָנסטראציעס שרייען „פרעטש
ז'שידאמי“ און די יודען וועלכע הא-
בען די „זכיה“ צו קומען זיי פנים אל
פנים, ווערען צושלאגען ביז בלוט.

עס חורט זיך איבער נאָכט ביי
נאָכט און די דאָזיגע הייליגע ארבייט
ווערט פלאַנמעסיג אָרגאניזירט.

דער שרייבער פון די שורות האט
געזאגט דאס „גליק“ צו זיין איינער
פון די וועלכע האט בעקומען מיט אַ
שטיין אין קאפ. אַנדערע יודען אָבער
האבען נאָך ערגער אָנגעשניטען, זיי
זענען געווארען צובלויטעט און 2 מאָן
האבען געמוזט אנקומען נאָך מעדיצי-
נישע הילף און ליגען צו בעט.

כאַראַקטעריסטיש איז אָבער דאס,
וואס נאָכט ביי נאָכט קומען פאַר די
דאָזיגע געוואלדען, געשרייען און נישט
קוקענדיג דארויף, וואס דאס פאסירט
און צענטער פון שטאדט, רוג קאש-
טשוסקע און אַלעס, איז דאָך נישט
פערהאן קיין פאליציי, צו וועלכער
מען זאָל זיך קאנען ווענדען.

עס איז די הייליגע אויפגאבע פון
אונזערע כלל-טהוור, אז זיי זאָלען
אינטערווענירען ביי דער געהעריגער
מאכט, כדי אַ סוף צו מאַכען צו די
דאָזיגע כוללגאנגישע דעביטען, וועלכע
פערמעהרען זיך פון טאָג צו טאָג, דער-
פאַר, ווייל אויב מען שטערט זיי נישט,
ווערען די כוללגאנגע חוצפה'דיגער און
ברוטאָלער.

זאָל מען דאס דערשטיקען באַלד פון
אַנהויב, כדי מיר זאָלען פערשפאַרען
אַדורכצומאָכען די איבערלעבענישען
פון פאַר 6 חדשים צוריק.

אימפּאָזאַנטע פייערונג לכבוד דעם צעהן- יעהריגען יובל פון „ביתר“.

דער 10-יעהריגער יובל זייט דער
עקזיסטענץ פון אַלגעמיינליכען „ביתר“
ווערט איבערגעפירט פערזאָנלעך אין אַ
ריוועלוציאָנערישע מאַרשאַל פון ביתר'ישען
געזאַנק אין בכל תפוצות ישראל ווע-
רען צוליב דעם אייגענערענע אַקא-
דעמיעס און פייערונגען.

אויך ביי אונז איז די וואך אייגענע
אַרענט געווארען אַזאָ פייערונג דורכ'ן
היגען „ביתר“.

זונטאג אינדערפרי האט אַ מחנה
ביתר'אָוועס און אַ גרעסערע גרופע
ברית-החייבונקעס מאַרשירט אין זייערע
מוגירען מיט דער בלו-ווייסער פאַהן
אין דער שטאדט-שוהל אַריין וואו עס
געמאכט געווארען אַ הזכרה דעם גרי-
דער פון פאליטישען ציוניזם ד"ר טע-
אָדאָר הערצל און יוסף טרומפלדור, דער
ווי אויך די היגע. פערשטאַרבענע
ביתר'אָוועס.

דער שטאדט-חזן ה' באַדאָש מאַכט
דאָן אַ מי שפירן דעם פרעזידענט
מאָשעס זיגלי און מאַרשאַל יוזף פיל-
סודסקי, ווי אויך דעם מנהיג זאב זשא-
באָטינסקי.

די ביתר'אָוועס זינגען „בשוב ד“
און „התקוה“ און מאַרשירען צוריק אין
דערזעלבער אָרדנונג אין זייער לאַקאַל
אויף קאשטשוסקי 16.

אין אַווענד איז פארגעקומען אַ גרוי-
סע אַקאדעמיע אין זאָל פון „ו.ו.ו.“
קאָנצערטאָלע 10. ליידער איז דער זאָל
בען געדינגען אַ לעהרער, און איהם
בעשטימט 80 זל. א חורש. אַ לאַקאַל
האבען זיי בעקומען אַומזיסטען פון
דער פאזשעכע שולע נומ. 15. די
קינדער האבען אַרומגעוויזען תפילת
און די עלטערן זענען געווען גליקליך,
זעהענדיג, אז זייערע קינדער האבען
א פשוטה, איז אָבער די צרה, וואס
דאס רוב פון זיי זענען זעהר ארים
און די עלטערן קענען נישט דערמיטלען
זייער התחייבות בנוגע דעם שכל למוד,
אויז אַ ס'איז אַ סכנה, אז פון דער
דאזיגער שולע זאָל גאָרנישט ווערען.
די עלטערן זענען פערצווייפלט
און קומען צו אונז נאָך הילף, אפשר
וואָלטען זיך געפונען עטליכע גוטע
מענטשען, וועלכע וואָלטען זיך פער-
אנטערעסירט מיט די אומגליקליכע
יודישע קינדערלעך און זיי געקומען
צו הילף.

סונגען פון האנדלער-פערבאנד און
קליינע-הנדלער-פערבאנד, בערקא יאָסע-
לעוויטש 9.

ביי דער געלעגענהייט איז כדאי
צו בעמערקען, אז עס וואונדערט אונז
פארוואס דער קהלה-פארשטעהער, וועל-
כער איז-ווי אונז איז בעוואוסט-
ספעציעל-דעלעגירט געווארען, האט
נישט געפונען פאַר נויטיג צו קומען
אויף דער אקאדעמיע און אפילו קיין
בערגיגונג נישטצוגעשיקט...

דאס לעצטע וואָרט צו אַ פערגרי-
טונג בעקומט דער קצין ה' בייעגן,
וועלכער רעדט העברעאיש און געהט
דאָן איבער צו אַ גרויסען רעפערעט
אין יודיש.

דער דאזיגער רעדנער צייכענט זיך
אויס מיט וויין רעטאָריק און זאָכליכקייט.
אזוי, אז דער גרויסער פערזאנלעכער
עולם, וועלכער האט זיך צוליב דער
ענגשאפט ממש געבאָדען אין שווייט,
איז דאָך געזעסען מיט אַ פערקאפּטען
אָטעם און געוואלט הערען און הערען.
איז דער רעדנער טאקע בעשלאָגען
געווארען מיט לאַנגווערענדע אפלא-
דיסמענטען.

דאן קומט פאַר אַ סצענישער טייל:
עס איז אויסגעפיהרט געווארען:
„קידוש השם“, א בילד פון דער שפּא-
נישער אינקוויזיציע געזונגען דורך ה'
זעלדער, און „דאס צושטערטע גליק“,
אנ'ארי-ישראל-בילד אין 4 אויפצוגען.
צום סוף ווערט נאָך דעמאָנסטרירט אַ
טויף-אויפטריט מיט פיראמיעדען, אונ-
טער דער לייטונג פון קאָמעדענט ה'
קראָוויצקי, וואס האט אַרומגערופען
גרויס בייפאל ביי די אנוועזענדע.

דער גאנצער עולם זינגט דאן „בשוב
ד“ און די „התקוה“ און די ביתר'אָו-
צעס האבען געכאפט נאָך אַ „הויראָ“.
בפיל האט די אקאדעמיע געמאכט
זעהר אַ גוטען איינדרוק.

POLSKIE OSRAMOWKI
produkcja w Fabrykach
SA, NIEPRZEŚCIGNIONE
— w WYDAJNOŚCI ŚWIATŁA
— w EKONOMICZNEJ TRWAŁOŚCI
— w MAŁYM ZUŻYCIU PRĄDU.

וואס מען וועט דארפן.
— מיר וועלען דאָ קאנען בעהאל-
טען אלץ, וואס עס וועט נור אויסקו-
מען האט פאסילירט געזאגט, נישט
אויבער יוסף, אז ער זאָל אהערשיקען
זינען מענטשען צוויי מאל אין וואך,
דאס וועלכע זאל מען אייך מעלדען
אניפא. איצט וועלען מיר צוריקגען
אין וואלד אריין, דען איך סוף נאך
היינט געהן אין שטאָט אריין און ער-
צעהלען יוחנן אלץ, וואס איך האָב
שוין אויסגעטראָט.

פאסילירט איז אוועקגעגאנגען אין
געלאסען איז איהם נאכגעגאנגען קאל-
דאמאר.

א ביסערער געדאנק איז אין זיין
קאפּ ענטשטאנען, איהם האט פלוצלינג
אָנגעהויבען צו עקלען, קוקענדיג אויף
דעם נביא מים אלץ ווען פאלשקיי-
טען, קאלדאמאר האט שוין נישט איי-
מאל פלעכעס געסאָהן, נאָר איצט האט
ער געפיהלט, אז עס איז איהם שפּיער
רעדן מאן, וועמען ער געהט סוף
שלעכטס.

ווען עס זאָל זיך האנדלען וועגען
אנאנדערען וואלט ער נאָר נישט בע-
דויערט. דאָ רעדט זיך דאָך אָבער ווע-
גען יוחנן פון נישט הלכ.

דעם ווען האט ער ביי איהם אומקע-
נערויבט און איצט...

א פערביטערער קאספּ האט זיך
געפיהרט צווישען יוסף דער ווען פון
מתתיהו און יוחנן פון נישט חלב, יוחנן
איז געקומען דער איינציגער, וועלכער
האט מים זיין העלדורשקעט איבערגע-
שטיגען יוסף, איז דען אמט, דאס
וואס יוסף זאגט, אז יוחנן קעמפט גע-
נען איהם, נאָר אויס קנאה, נאָר וויל
מען האט יוסף'ן בעשטימט אלס קא-
מאנדר פון גליל?

(פאַרשטענדיג קומט).

שוואַרצע פליגל איבער די שמערט
אין דערפער, איבער בערג און פאלען,
איבער די שטעטען און העלדער.
אין ווען די זון האט איהרע לעצטע
שטראהלען געשוקט זענען פון צווישען
די בויםער אַרומגעריסטען צוויי מאָן,
זי האבען זיך אָנגעשטעלט ביי אַ בוים,
זיך צוגעקעצט רוהע, דערנאָך האבען
זיי פאַרוויכט געטראָט דאס אָרט,
וואו זיי האבען זיך געזונגען
— וואס וועסטו, פאסילירט—האט
דער צווייטער געשרענט, ער האט אויס-
געקוקט ווי אַ ריזע און זיין קאפּ איז
געווען בערקעט מיט בלאַנדע האָר.
וועסטו די בריק?

— קאלדאמאר, רופּ מיך נישט אַן
מיט מין רויטענען נאָמען—האט בא-
סילירט געענטפערט—ווען ס'זען וועט
אין נישט חלב וויסט, אז איך בין דער
נביא פון באָרג כרמל וועט מען מיר
שוין גאָרנישט גלייבן, נאָר אויב איך
בין זיך נישט טועה איז דאָ סאָך דאס
אָרט, וואס מיר וועלן.

קאלדאמאר איז אייפגעשטאנען און
צוגעגאנגען צו סעלע טויט.

— רויטער, פאַרוויכטניגער — האט
פאסילירט שטיל געזאגט — איך ווע
עפּים אַ שפּיז אויף דער מויער!
קאלדאמאר האט נישט זיך פעהאלטען
אין גראָו און מאקי באלד דערנאָך
האט אַ פיל זיך אריינגעקריסט אין דער
ערד געבען קאלדאמאר פאסילירט
האט שטיל גערוהענע די איינזלען, וועל-
כע האבען זיך דערשלאָגען. אין אַ
הילע צוים איז קאלדאמאר צוגעלא-
פּען צום בריק, עפּים געוועט און באלד
געקעכען אַ ציכעל זיין חבּר, אז ער
האט שוין געפונען.

פאסילירט איז אויך צוגעגאנגען.
דער שטין רויטער זיך, אלץ איז גע-
נוי צוויי, ווען עס האט אונז געזאגט יוסף
דער ווען פון מתתיהו, עס איז דאָ
אנאָרט, וואו צו בעהאלטען אלץ.

נקמה פון איהם וואלט ער דאס שוין
דערייכט
אנרפא איז נאכגעגאנגען אין דער
שקלאף האט איהם צוגעפיהרט צו דעם
חרה, וואו דער קעניג האט דערוועהן
אַ האונדערטאָר בילד.

א שטענדיג יונגעמאן איז געלענען
אויף אַ שפּיער אין געשלאָגען, זיין
פנים האט געלויכטען פון אַ ויסען
חלום.

אנרפא האט געפיהלט צוגעהן, נאר
ס'עפאנט האט איהם צוריקגעצויגען.
אין אַ הילע ארום זענען זיי שוין גע-
שטאנען אין דרויסען.

אנרפא האט פראַגער עקוקס אויף
דעם שקלאף, ער האט געפיהלט וויסען
זיך דאס איז, דאן האט ס'עפאנט
אַרומגענומען אַ פאפּיר און איבערגע-
געבען דעם קעניג, דאס איז געווען
דער בריק, וואס פירינגהאט האט גע-
פונען ביי רעוואל, ווען ער איז פער-
וואנדעט געווארען.

אנרפא האָך אָנגעהויבען צו לעזען
אין ערשטען אָנגעשפּונענען.
— דאס איז דאך רעוואל, דער ווען
פון יוחנן איז נישט חלב.

איצט האט אנרפא שוין אלץ פער-
שטאנען, איהם איז קלאָר געווארען די
אויפגאבע פון זיין שיעסער.
אַ הילע איז אנרפא געשטאנען פער-
טראכט, דערנאָך האט ער אָנגערופען
דעם שטומען שקלאף און אַ וועט. אַ-
ריפא האט איהם געוויזען פערשידענע
צייכענס, אויף וועלכע ס'עפאנט האט
אָנגעשטענען געקוקט פלוצלינג האט
בען ווען אויגען זיך אָנגעצויגען פון
פריער, ער האט זיך אָנגעצויגען און אַ
קיש געסאָהן די האַנד, וועלכע האט
איהם פערוואנדעט, ס'עפאנט האט
שוין פערשטאנען, וואס דער קעניג
פערלאנגט פון איהם...

די נאכט האט פערשפּרייט איהרע

אויך נאר אַ סאסקורסע זאך, כדי צו
בעהאלטען דעם ווירקליכען מיר, די
ווירקליכע אורזאך פון איהר אומקלאָר-
רע, אנרפא איז אַרומגעגאנגען.
אויסגעהענדיג האט אנרפא דער-
זעהען ס'עפאנט'ס, וועלכער איז גע-
שטאנען און נאָגעקוקט ס'וויסען איז
בערל פלעגט דער שטימער שקלאף
אויספירען דעם קעניג און קוקען אויף
איהם מיט שנהא, דאס מאל האבען
די אויגען פון שקלאף געברענט ווי
פערריגע קיילען און ער האט אַרומ-
געלאָט ווילדע מענער, אנרפא איז
געבליבען שטעהן, ער האט פערשטא-
נען, דאס דער שקלאף האט איהם
וואס צו זאגען, דער קעניג האט זעהר
גוט געוואוסט די שנהא פון ס'עפאנט
און דערנאָך האט ער פערשטאנען,
אז דא האנדעלט זיך וועגען עטוואס
וויכטיגעס.

אנרפא איז איהם נאָגעגאנגען.
אין רויכענדיג אויפ'ן הויף האט
ס'עפאנט אָנגעוויזען אויף פירינגהא,
וועלכע איז געשטאנען אין געשטומעט
מיט סאמאסטיס, דאס איז געווען אַ
ציכעל, אז ער וויל עפּים דערצעהלען
וועגען דער קעניג, דורך פערשידענע
וועגען האט דער שקלאף געפיהלט
דעם קעניג ביי אַ טויער פון וואס
ס'עפאנט האט אַרומגענומען אַ שטיין
אנרפא האט אַ ווילע זיך אָנגע-
שטעלט, איהם איז איינגעפאלען אַ
געדאנק, דאס דער שקלאף וויל איהם
פערנאָרען און זיך מיט איהם אָבער-
קענען, ווער-זשע האט געשטערט דעם
שקלאף דאס וועלכע צו מן ערניג
אנרפא איז זיך געפירט וואָל יוסף

(פאַרשטענדיג)
— יא, האט זי שפּאטיש געענט-
פערט—וואס וועט עס וועט זיין דער
זיין, אלץ גרעסער וועט זיין רוי ליבע.
אין ווען עס וועט שוין פלאקער, דאן
וועל איך דיר געבען אַ צייכען, איצט
וואלטו וויסט, אז איך האב זיך אויף
געראמען מיט ס'וויסען, וועלכער געפונט
דאס איך דאָרף אייגענערהען.
אנרפא האט אָנגעקאפּט.
— וואוהן פארהיטו?
צו מין פאלאץ אין קיסריה אין
ווען זיין אלץ.
— און יענעס פערלאזטען פאלאץ—
האט אנרפא פערוואנדערט אויסגע-
רופען — איך האב מורא, אז דיר
וועט ראָט פעהלען בעקומעליכעסען.
— איז נאָך בעסער, רען מיר איז
שוין נאָם געווארען אלץ בעקומעליכ-
קעסען, זי מאכען אונז שוין אין
איינפירען בייצושטעהען גענען שוין
גוט, וואס די האטס מיר דערמיט, אַ-
דען איך ס'וויסען פון ס'וויסען ער
זאָל מיר געבען אַ בילדעס דורכצוגא-
רען די מילסטער-וואכען, איך וועל געהן
צו סאמאסטיס, איהם שוקען צו מי-
טוים.

די קעניג איז אַרומגעגאנגען פון
צווייטער, אנרפא האט איהר נאָכגע-
קוקט פארשענער, רען ער האט איהר
נישט געלויבט.

וואס האט דאך פאסירט מיט ביר-
ניקה, וואס זי וויל איצט רוקט איהר
פון דאנק, בעט זי איז דא יעדע פער-
גוט זעהר נויטיג, אנרפא האט פער-
שטאנען, איז די פאפּיר ביי מירם איז

משה אש

צום 100=יזנהריגען יובל פונ'ם אלטען בית=המדרש.

(תקציר - תרצ"ד).

(פארטזעצונג)

דאס שכירות, וואס איז געוועזן בעשטימט פאר'ן רב פון דער קריקע, איז אבער געוועזן צו ווייניג, דאס דער רב זאל קענען לעבען דערסון בדרך כבוד, האבען דעריבער די ראשי הקהלה צוזאמען מיט די נכבדי העיר אויף אגאסיסה, וואס איז פארגעקומען דאנערשטאג כ' מרחשון תפ"ה, בע- שטימט פאר'ן רב פאלגענדע נעבען-הכנסות:

(א) פאר יעדע דרשה, וואס דער רב וועט האלטען אין דער שוהל שבת הגדול און שבת טובה, בעקומט ער פון דער קהלה קאסע 3 רייכט-טאלער, (ב) סוכות-א-בחמנדיגען אחרון, (ג) פון יעדען שדוך, וואס וועט פארגעקומען דער שטארט, קומט דעם רב א הלך שדמות-געלד, (ד) ביי א תנאים מוז דער רב זיין אנוועזענד און זיי פאר-ליינען פאר די מחותנים און פערזא-מעלטע געסט, דערפאר בעקומט ער פון די מחותנים א ספעציעלע פערזא-טיגונג, א תנאים, וואס וועט פארגעקומען אהער רב'ס אנוועזנהייט אדער יידע, ווערט נישט אנערקענט אלס פער-פליכטענד, דער חרם איז קיין חרם נישט און יעדער צו קען חרטה הא-בען און טהון אפ'אנדערען שדוך, נישט ברויכענדיג קיין סטורים, (ה) שער-מכירות, תוספות-כתובה, שטר חצי זכר, גשין, חליצות א. א. וו. קענען נעמאכט ווערען נאך דורכ'ן רב, (ו) פון יעדער חתונה, וואס וועט פארגעקומען אין אונ-זער שטאדט, קומט דעם רב רח"ש; דאסלייכען, אויב א היגער חתן אדער פלה וועט חתונה האבען אין דער פרעמד, קומט דעם היגער רב יעדע-פאלס זיין הלך רח"ש, (ז) הנופה איז ערלויבט דעם רב ארומצופאהרען אין דער סביבה פון טשענסטאכאווער גליל צו די ישוב'ניקס, כדי צו זאמלען פאר זיך, תנופה-געלד, (ח) פאר יעדען רגל, ימים נוראים, פורים און הנופה זענען פערפליכטעט אלע היגע בעלי בתים צו שיקען דעם רב כבוד-יו"ט אדער שלח מנות.

א חוץ שכירות און הכנסות בעקומט אויך דער רב פאלגענדע כבודים: בנוגע עניני איסור והיתר, אדער ארויסצוא-גען א פסק וועגען א דין תורה, האט דאס רעכט נאך דער רב אדער די דיינים, וואס זענען פון איהם דערצו

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

האָבען מיר אַ קאָנסטיטוציע.

מיר זענען בעליקט געווארען מיט אַ נייער קאָנסטיטוציע, וואָס וועט פערפליכטען אין פוילען. גענוי בעקאנט מיט די פארגאראפן פון דער נייער קאָנסטיטוציע בין איך אפילו נאך נישט, איך מיינ אָבער, אַז אַ פאָרגאראף, וואָס זאָל מחייב זיין יודישע פאבריקאנטען צוצוגעבען יורי-שע ארבייטער, איז דאָרט בעשטימט נישט אַרבייטער, אַזוי, איז אונז, דוכט זיך, נישט קיין חילוק צו מיר האָבען די אַלטע אָדער די נייע קאָנסטיטוציע. ס'איז אויך בעשטימט נישטאָ קיין פאָרגאראף, אַז די בעלי בתים זאָלען נישט קאנען מאכען קיין עקסמיסיעס און שינדען די הויט פון די אַרימע לאַקאטאָרען. וואָס איך וועל אפער נישט קאנען וועהלען צו די סיים א-דער קאמונאלע אינסטאנצען, וואָס אַמאָל, איז מיר אויך נישט קיין גרויסע נפא-מינה. אדרבה, דאָס איז אפשר א מלכה, וועט מען זיך וועניגער שלאָגען וועגען די בענקלעך און עס וועט זיין מעהר שלום על מדינת פוילען און בתוכם - אחינו בני ישראל. יעדענפאלס האָט די נייע קאָנסטי-טוציע אַרויסגערופען פרייד ביי די אנהענגער פון קעניג-באָלעק, און מסתא וועט צולייגע דעם געשעעניש אויך פראַקלאַמירט ווערען אַנאָמע-טיע, ווי מען שמועסט האָט איינער שוין פון איהר געקאָסען, דער מער-דער ראַדלאַק, וועלכער איז פערמאשט געוואָרען צום טויט דורך הענגען פאר ע'מאָרדען אַ יידען, איז בעגענדיגט

סיג-העריגער נפתלי הערצל קאָהן (א זון פון געוועזענעם ראש הקהל ר' לייבעל).

די ערשטע אַרבייט פון די נייע ראשי הקהלה איז געוועזען צו מער-ענדיגען דעם בית המדרש - בוי לויט דעם פלאַן און תקנות, וואס זענען אָ-גענומען געווארען דורך די פריהער-דיגע מנהיגי הקהלה, ז' אדר תפ"א. צו דעם צוועק האט דער נייער דאָזיג ליפמאָן היימאָן, וועלכער איז גלייכ-צייטיג געוועזען אויך קהלה-קאָסירער, אויסגעבאָרגט פון זיין טאָש די סומע פון 600 גילדען אויף גויטיגע בוי-מא-טעריאלען, רעכענענדיג, אַז נאָר ווי די אַרבייט וועט זיך אָנהויבען, וועלען די אלע וואס האבען דאס פויריגע יאהר געגעבען האַנד-געלד אויף פלע-צער, צוצאהלען דאס רעכט געלד. אַזוי אָבער, ווי נאָר אַ קליינער טייל האט פאָרלויפנדיג ערפילט זייערע התחייבות האבען די פרנס-הקהלה פערזעצט צו דעם צוועק דאס גאנצע זילבערנע פלי-קוש, וואס האט זיך געפונען אין דער שוהל, דערויף געבאָרגט 400 גיל-דען און זיך גענומען צו דער אַרבייט. עס האט זיך געדאַכט, אַז די נייע קהלה-מאָשלים, וועלען האבען מעהר הצלחה, ווי זייערע פאָרגעגאנגע, און זיי וועלען אַדורכפיהרען דאס, וואס האט זיך די פריהערדיגע פרנסים נישט איינגעגעבען.

די מיה פון די נייע מנהיגי הקהלה איז אָבער געוועזען בחנם, און אין מיטען דער בעסטער ארבייט האבען זיי זיך געמוזט אפשטעלען. די סיבה איז געוועזען אַ פרישע מהלוקה, נאָך מיט מעהר שאַרפּקייט, ווי די פריהער-דיגע.

ווי שוין געשריבען, איז די פלייש-קריקע דורך דער קהלה געווארען פערזינגען צו פרוואַט-פּעכטער, וועל-כע האבען געווכט צו כאַפּען דעריי אַ שעהן פערדינסטעל. דאריבער הא-בען זיי צוזאמען מיט די שמשים פון דער קהלה געמאַכט אַסטע רעוויזיעס אין די וואוינגען פון די היגע יודי-שע איינוואוינער, און צום גרעסטען טייל געפינען נישט אבגעצאהלט-פלייש, צוליב וואס דאס פלייש איז קאָנסטי-קייט געווארען און די שמוקלער הא-בען נאָך געמוזט צאהלען שטראַף. אַ חוץ דעם האבען די חסידים ע-פענטליך ערקלערט, אַז זיי וואָרען זיך נישט אונטער דעם קריקע אבצאהל און געברענגט פרעמד-פלייש.

אויך צו דעם האבען די פּעכטער געפינען אַנעצה. שבת האבען זיי גע-מאַכט א רעוויזיע ביי די עטליכע יו-דישע בעקערס, ביי וועלכע עס ווע-רען געשטעלט די טשולענטער און זיי קאָנסקירט. די חסידים האבען געמוזט

און יתומים-הויז, און דער ענין בע-שטעהט אין פאלגענדען:

פאר אַ פאָר וואָכען צוריק איז דאָרט געשטאָנען אַ זקן ב. געווען איז עס פרייטאָג נאָכמיטאָג, האָט מען איהם אַריינגעלייגט אין אַ מינסטערער האָל-צענער בויז אָהן אַ ליכט און אָהן אַ שומר. אינדרויסען האָרט ביים בויז שטעהט אַ הונד אָנגעבינדען אויף אַ קייט, וועלכער האָט אַ גאנצע צייט געהאָקעט.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז אַ צווייטער זקן ס. איז געוואָרען שוואַר, און ס'האָ-בען זיך געוויזען סימנים פון גסיסה. האָט מען אָהן שום שאַלית דעם לע-בעדיגען זקן אַריינגעלעגט אין דעם בעט וואָס געפונט זיך אין דער זעל-בער בויז, וואו עס ליגט דער מת.

ליגט זיך דער טויטער אויף ד'ערד, צוגעדעקט מיט אַ שוואַרצען פאלטען, און אין בעט ליגט דער נאָך לעבעדי-גער, וועלכער האָלט ביים שטאַרבען. קומט צו געהן אַ יונגערמאַן פון שטאָרט צו זיין מוטער, וועלכע גע-פונט זיך אין זקנים-הויז, דערצעהלען איהם די יתומים די "גוטע" בשורה, אַז זיי האָבען דאָ אַ בר מינן. געהט דער יונגערמאַן אַריין אין דער מינסטע-רער חורבה'לעך און הערט קרעכצען. האָט ער געטראַכט, אַז דער טויטער קרעכצט. האָט ער לאַין בירה אָנגע-צינדען אַנעלעקטריש לעמפלעך און זיך איבערצייגט, אַז דער טויטער איז טאַקע טויט, נאָר פון בעט קרעכצט עמיצער. און ווען ער איז צו צום בעט, האָט ער געטראַפּען נאָך דעם לעבעדיגען ס. איז ער געלאָפּען אין שטאָרט אַריין און מוידע געווען זיינע קינדער, וועלכע האָבען איהם אַהיימ-

יצחק ווארשאווער

וואו ביזטו ציוניסטיש נושענסטאכאָוו ?

(געווינדעט דער קרן-היסוד-אקציע אין אונזער שטאָדט).

געריסען... וואו ביזטו ציוניסטיש טשענ-סטאכאָוו? פון איין זייט, ווערענדיג געיאנט און געפלאַגט סיי אין דייטש-לאַנד, רומעניע, אונגארן, עסטרייך און וואו נישט?... פון דער אַנדערער זייט אַ ארץ ישראל, וועלכעס בליהט און ענטוויקלט זיך, ארץ ישראל, וועלכעס איז אין יעצטיגען מאָמענט דער איי-גיגער טרוים און האפנונג פון יעדען ייד, סיי אין דייטשלאַנד, סיי אין פויל-לען; ארץ ישראל, דאס קליינע שטי-קעל ערד אויף דער וועלט, צו וועל-כען ס'זענען געוואנדען די בליקען פון וועלט-יודענטום... אין אַזא צייט - אַזא צושפליטערונג און צוריענקייט!

קאפּע 25 ציוניסטען האָבען זיך פערזאמעלט אויפ'ן טהיי-אָווענד (גע-דיערט אַזש 3 שעה דאָס צוזאַמענקו-מען זיך) און דאס פון איין ציוניסטי-שער גרופירונג, אלטע וועטעראַנען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג, וועל-כע ס'איז פרעמד דער פאַרטיי-געפיל-דער און וועלכע דער פאַרטיי האָט האָט נאָך נישט צושיידט - זיי זענען זיך צוזאַמענגעקומען, בכדי צו ערפילען זייער ציוניסטישען פליכט גאָבי א"י;

זיי, די אַלטע, וועלכע די יונגע פער-שרייען אַלס האַלב-ציוניסטען, אַלס פעררעטער א. א. וו., זיי, די איינציגע האָבען זיך געשטעלט אויפ'ן רוף א-דורכצופיהרען די אַקציע פון קרן-היסוד אין אונזער שטאָדט.

יזענדיג מיט אַט די אַלטע אויס-געפרובטע זעלנען און הערענדיג די אויסהערונגען פון די ה"ה ד"ר אינ-זלער און רעד. גערבאָוסקי, האָב איך געפילט דעם צער און טרויער, וואס ס'האט בעהערשט די אנוועזענדע.

פון איין זייט, נישט געקוקט אויף די פיעל שטערנגען, געהן מיר דאָך פאַרווערטס מיט אונזער ציוניסטישער זאָך, מיט'ן אויפבוי פון ארץ ישראל, פון דער צווייטער זייט אָבער - אַרים און אחות, וועלכעס דאָרף הערשען אין די ציוניסטישע רייהען; אנשטאט פערשטענדיג פאַר די אויסטהען און דערגרייכונגען פון קרן-היסוד - פיהרט מען אַ קאמפיין געגען איהם, נישט רעכענענדיג זיך מיט די מיטלען, וועל-כע מ'בענוצט אין קאָמף.

ס'וועלט זיך דעריבער פרעגען: ווי ווייט קען דאס דערגעהן?

און דאָך - דאָך בין איך איבערצייגט, אַז די

אומעטיג איז געוואָרען אויפ'ן האָר-צען...

אין דער יעצטיגער שווערער צייט פון יודישען פאלק, אין אַ צייט, ווען מיר דאַרפען פאַרשטעלען מיט זיך אַנ-אָרגאַניזירט און קאָאָרדינירטע מא-סע - זעהן מיר אַ פערקערט בילד: עטליכע צוואנציג ציוניסטישע אַר-גאַניזאָציעס פערמאָגען מיר אין אונזער שטאָדט, אַרגאַניזאָציעס פון פערשידענע ציוניסטישע גרופירונגען, אַ מאַסע ציו-ניסטישע יונגענד און דאך, ווי טרוי-עריג איז מיר געוואָרען אויפ'ן האַרצען, זייענדיג אויפ'ן טהיי-אָווענד מיט'ן אנטויל פון די דעלעגירטע צו דער "קרן-היסוד"-אקציע די ה"ה ד"ר אינ-זלער און רעד. גערבאָוסקי...

ממש ערשיטערט בין איך געוואָרען, צוקוקענדיג זיך ווי ווייט די צושפלי-טערונג האט בעהערשט די ציוניסטישע בעוועגונג, און אַ געשריי פול מיט וועהטאג און צער האט זיך מיר אַרויס-

אין שבת פערנענען משכנות: ווער זיל-בערנע בעכערלעך, גאַפּעל - מעסער, אפילו טליתים זענען גענומען געווארען, ערשט דאמאלס האבען זיי צוריקגע-קומען ייער, "עונג שבת" - די טשולענ-טער.

דאס האט געברענגט צו א גרויסען האָס, נישט בלויז מצד די חסידים, נאָר אפילו מצד דער גרעסטער טייל בעלי בתים אַז די דאָזיקעס, וועלכע האבען זיי בעלאַסטעט מיט אַ גייעס פאַדאַטעק, און דעריבער האבען זיי אויסגעלאָזט זייער כּעס צום בית-המדרש.

דער פרנס און קאָסירער-קהלה ליי-מאָן היימאָן, נישט זעהענדיג קיין אויס-זען, ווי אויז ער וועט צוריקגעקומען זיינע 600 גילדען, וואס ער האט גע-באָרגט לבנין הבית-המדרש, און פון וואָנען עס וועט זיין אויסצולייזען דאס פערזעצט פלי-קודש, דערצו נאָך איז דער גרעסטער כּעס פון די בעלי-בתים געוועזען אויף איהם, אַלץ דער ברודער פון פאַכטער נחום לייב היימאָן, וועל-כער טהוט זיי אָן געברענטע צרות-האט ער בעשלאָסען מעהר נישט צו באַר-גען קיין איין פרוטה, דאריבער זענען די ראשי-הקהלה געצוואונגען געוועזען פראָוויזאָריש דעם בוי צו ענדיגען, אי-בערלאָזענדיג דעם רעשט בנין, ווען די קהלה וועט זיין בריוו אין געלד.

גענומען, און ערשט צומאָרגענס אויף דער נאַכט איז ער געשטאַרבען.

איך וויל נישט צוגעבען קיין קא-מענטארען צו דעם ערשט נאָר וואָס דערצעהלען פאַקט. איך האָלט אָבער, אַז דאָס איז אַזא סקאַנדאַל, וואָס איז נאָך נישט געהערט געוואָרען, און די לייטונג פון זקנים-הויז דאָרף וועגען דעם געבען די געהעריגע אויפקלערונג. מעגליך, אַז זיי וועלכע געפונען זיך אין שטאָדט איז דער פאַקט נישט בעקאַנט. דאָרף מען אָבער די זאָך אויספאַרשען ביי די דינערשאפט, און זיך צומייערן, אַז אַזא חילול המת, און אַזא לייכטשעצען צו די "ערב-מתים" טאָר אין קיין יודישער אינסטיטוציע, וואָס איז נאָך דערצו בעליבט ביי דער גאַנצער יודישער באַפעלקערונג נישט פאַרקומען.

מיר וואָרען אויף אַ תשובה. אוי האָבען זיי געדבר'ט כ'בעדריער זעהר, וואָס איך בין נישט קיין הויז-ווירט און נישט געקאנט זיין אנוועזענד אויף דער גרויסער בעלי-בתים פערזאמלונג, וואָס איז פאַרגע-קומען יענע וואָך (וואָרעם אַלס געבע-דיגער לאַקאטאָר, האב איך נישט גע-האט דעם כבוד אַיינגעלאָרען צו ווע-רען אויף דער דאָזיגער פערזאמלונג). געהערט האָב איך אבער, אַז דאָס איז געווען אַ וויכטיגע פערזאמלונג. אונזערע ווירטשלייט, איבערהויפט איי-גער, וועלכער האָט אַ פאַר הייזער אין טשענסטאָכאָוו, האט געהאַלטען אַ "וואָזשנעם" רעפערעט וועגען עקס-מיסיעס און עולם הבא, אַז וואָס מעהר עקסמיסיעס אַ ווירט פיהרט אויס גע-גען די אפיקורסישע לאַקאטאָרען, אַלץ פעהר איז ער פערזיכערט מיט שולם

האב. אַנדערע ווידער האָבען פראַיעקטירט, אַז - אָבער וואָס וועל איך איין דערצעהלען, אַז איך בין נישט געווען דעריי, נאָר איינער פון די בעלי בתים האָט עס מיר איבערגעגעבען, און לויט זיינע רייד שטעל איך מיר פאר, ווי אַזוי די אומגליקליכע בעלי-בתים האבען זיך נעביך אַראָפּגערעדט פון זייער - ענטשולדיגט, איך האָב שיעור נישט געוואלט זאגען, אַז זיי האבען זיך אַראָפּגערעדט פון האַרצען, פערנענדיג נאָר, אַז ביי זיי איז דאָס נישט געמאָ - יא, אַז זיי האָבען זיך אַראָפּגערעדט פון זייערע צרות, נש-ביך.

אוי האָבען זיי געדבר'ט... צאָ טאָ גאָס אָפּבאָדל...

די וואָך איז געווען ביי אונז אין טשענסטאָכאָוו איינער פון די בעדיי-טענדסטע דיכטער, משה בראַדערזאָן, וועמענס 20 יעהריגער יובילעאום-וערט געפיערט מיט'ן גרעסטען התלהבות און בעגייסטערונג אין גאַנץ פוילען.

איז איינגעפאַלען משה בראַדערזאָ-נען, אַז היות ווי טשענסטאכאָוו איז אַ גרויסע שטאָדט און האט אַנ'עדה פון 30 טויזענד יודען, איז פדאי אויך דא צו פיערען זיין יובילעאום. גו-נג, האט מען איהם טאקע אויסגענומען, ווי עס דאָרף צו זיין. דהיינו, עס איז געווען אַרומגעבן ביי... פלאַטשע-סיין, סקין, אין "סאָוואַ" האט מען נישט געקאנט בעקומען קיין טישעל, נאר אין זאָל, וואו עס איז פארגעקומען די יובילעאום-פיערונג, איז געווען פוסט און ליידיג, אַזוי אַז די געזעהלעטע מענשען, וואס זענען יאָ געקומען, אויך על פי צופאל, איז געווען אַ חרפה צו

„קרן-היסוד“ אַקציע אין אונזער שטאָדט וועט אַדורך מיט שרפּאַלג, ווייל די סתם-יודישע מאַסען זענען נישט פער-סמ׳ט מיט דעם פאַרטיי-גיפט און שנאה, וועלכע ס׳פּרעדיגען די, וואס הייסען נישט געבען, מיינענדיג צו טרעפּען די פּוקעקווינע, און טרעפּען גאר מיט זייערע פּערגיפּטעטע פיינען די ציונים-טישע בעוועגונג און דאס בויענדע א״י.

באמת אַ גרויסע שאָד, וואָס די העררען פיהרער פון מזרח, רעזיוני-יאָניסטען און „לינקע“ זענען נישט גע-ווען אויפֿן טהיי-אָווענד, וואו זיי האָ-בען געהאַט אַ געלעבנדיגן צו זעהן און זיך איבערצייגן, ווי גרויס ס׳איז דער הורבן צו וועלכען זיי האָבען געבראכט די ציוניסטישע בעוועגונג מיט זייער סאָבאַטאַזש אַקציע געגען די ציוניסטישע פּאנדרען און מיט זייער האָס און שנאה, וועלכע מען האט אַ-ריינגעבראכט אין די ציוניסטישע ריי-הען!

און דאָך: זייט בעגריסט שלחים פון „קרן-היסוד“ צום אנהויב פון דער אַקציע אין אונזער שטאָרט. מוטיג און שטאַלץ געהט צו די יודען נאכ׳ן שטייער פאר א״י און זייט זיכער, אז איהר וועט געפונען פערשטענדניש ביי די יודישע מאסען, וועלכע וועלען זיך ווארים אַב-רופען אויף אייער רוף!

געשטארקט זאלען ווערען אייערע הענד אין דער הייליגער אַרבייט פאר מלכות ישראל!

פ. בלומענקראנץ

סיאי שערליך!

עדי-ראיה פון אונזערע מאָדע מעשים, אונזער שפּלוצ-דיגער איינשטע-לונג, פון אונזער לאַקיאישער קדוש-שריינגער, קען מען פונדעסטוועגען, אויב דער לעצטער ווירדע-פינק איז נישט אויסגעלאָשען, נישט שלום מאַכען מיט דער דאָזיגער פּאייאציסקייט, מיט דער דאָזיגער עב-כעניש׳ער עבדות!

מיט אַלעם קוויקען מיר זיך: מיט ערלינגע וואַנצעס, מיט גו״אישער „העפליכקייט“, מיט גענערלישער מוזיק, מיט דער שענקייט פון די אַמווייניג-סטען אַנטוויקעלטע אומות-העולם-לשונות, דאס הייסט אין פּלוג אַז מיר זענען ווייניגער ווי איבערקלייבעריש. אָבער בעת ס׳איז נור נוגע אונזער אייגענס, אַפילו דאס קינסטלעריש-בעהיכטער נור אין יודיש געשריבענע, ווערען מיר מיטאיינמאל פייגשמעקער, היפער-עס-טעטען און נאָז-דרעהער. און מינה-בין פערטיגט מען אַפּ אַנטערענגונגען פון צעהנעליגער יאהרען, מאַטערנישען פון אַ גאנץ לעבען מיט-אַזא חכמה-דיגען זאך

— אויך מיר אַ שרייבער! אַלע עמי-הארצים, וואס האבען אין זייער לעבען קיין שפּראך דערלענט, אַלע חסידישע טעכטער, וואס צוברע-כען בכּוון ס׳לשון האבען, דעמאָלט אַ תירוץ:

— יודיש? ס׳האט דאָך נישט קיין גראַמאַטיק? און דאס „פּיטיגירליש-אַפּגעזאַפּט-אַמיי-דל גיט אַ שים אַרויס מיט דעם „טי-פּצן“ געדאַנק, און מיינט, אז זי האט שוין אַלע „בעזיגט“.

און דיוועלבע בעציהונג, וואס ס׳איז געווען בימי מענדעלי, און אין די צייטען, ווען פרוג האט געשריבען גע-שליפענע לידער אין רוסיש און קלאַג-מששות אויף יודיש, איז, ליידיק, אויך היינט בעת-מ״קאַפּערט ווענען יידיש שען רענעסאַנס, יודישער גייסטיקייט און אין דער צייט פון-היטלעריזם!...

סחם אַזוי אַ פּראָגע: וויפיל פּוילישע טעכטער קענען נישט מיצקעוויטשן? וויפיל פּוילישע טעכ-טער האבען נישט געלייענט שענקע-וויטשן; און ביי אונז: וויפיל יודישע טעכטער ווייסען ווער ס׳איז געווען דער דורכגעליטער, אידע-זוכער, יו-דען-פּערהערליכער, הויכקייטען-דער-גרייכענדיגער-פרץ?!

דער דאָזיגער פּרץ, וואס פערבליפט, פערבאפט (אַפילו אין איבערזעצונגען) פּרעמדע, קען מען איהם ביי אונז אין אַ סך, סך יודישע הייזער לגמרי נישט, האבען טויענדער און אפשר הונדער-טער טויענדער יודישע זין און טעכטער

נישט געלייענט קיין אות פון איהם! א יודיש פרייליין וועט זיך די מיה געבען צו גרימלען יאהרען לאַנג אויפֿן פּיאַנאָ, כדי צו שפילען דערנאָך אַ וואַלץ פאַר בעקאַנטע; זי וועט זיך לערנען אַ פּרעמדע שפּראַך, כדי צו קענען „אַריינהאַקען“ ווען זי געהט מיט אַ פּאַצעט פּרעמד-לשונדיגע ווער-טער, אָדער דאָס זעלבע „פּלייסיגע“ פרייליין האט נישט קיין „געדולד“ צוצוגעוואוינען זיך צו יודיש, כדי צו קענען לייצען אין איהר די פּרעכטיגע שאַפונגען פון יהואש׳ן, לייזוויק׳ן, אש׳ן, אפּטאַש׳ן א. ז. ו. א. ז. ו.!

אָבער נאָך וואס רעדען ווענען מיי-לעך, אָדער ווענען חסידישע טעכטער, וועמען די טאטעס לאָזען לייצען „מאַדאַם קאַמפּליאַן“ און פּערווערען די „פּאַלקסטמילכע געשיכטע“, זענען צו-פרידען (דורך שטילשוויגען עכ״ל), בעת די טעכטער לייצענאָן, די גאַרטעל פון צניעות! און נישט חלילה דעם „גולם“? צי זענען אונזערע פּראָמינענטע פּלל-טהווער וואס „שילען“ זיך נעבין צו רעדען יודיש פאַר וואַלען און לער-נען זיך אויס אַ פאַר ווערטער הע-ברעאיש אויף נאַציאָנאַלע יום-טובים-בעסער? צי האַלטען זיי נישט דאס דאָזיגע פאַר נאָרמאַל אין זעלבסט-פערשטענדליך?

איך מוז זאגען דעם אמת. כ״בין רויט געוואָרען פאַר חרפה, זעהענדיג, אַז קיין מנין פון די גע-געלשאַפּטליכע טוהער, קולטור-פער-פּרייטער, מאַסען-פּערזאָנלעך זענען נישט געקומען אויף דער פּאַרלעוונג פון אונזער האַרציגע ברודערזאָן! (אמת איז אַז ברודערזאָן איז אויך בענאַנגען אַ פּעהלער, אונטערנעמענ-דיג זיך אויסצופיהלען אַנאַווענד, בעת ער בעזיצט נישט קיין אַראַטאַרישע פּעהיגקייטען און איז נישט קיין בע-זונדערער רעציטאַטאָר, אָבער ווענען דעם אַלעם האט מען דאָך גלייט גע-וואוסט פאַראויס און ס׳ענדערט נישט וועגען דעם דעריבער לגמרי דעם בעריהרטען ענין)

ס׳איז מיר פשוט געקומען אויפֿן רעיון, אז אויב מיר ווילען, דאס אַ יודישער דיכטער זאָל האבען ערפּאָלג דאָרף מען: אָדער 1) איינלאָזען „פי-לאַנטראַפּישע“ דאַמען און זיי וועלען מיט פערשריבענעם אויף אַ פאַפּירעל דעם דיכטער׳ס נאָמען, געהען צו די הענד-קישענדיגע העררען און איינ-שטייען די בילעטען;

— זרוב טאָ פאַן דלאָ מניע; אָדער: 2) אַפּשירען, למשל אַ וואַהל-פּער-זאַמלונג ווענען שטאַדט ראָט און ער-פאַלג-פּערזעכערט.

ס׳מוז ווערען אונטערגעשטרעכט,

אַז, באמת, גאָר בעזונדערס פּערדריס-ליך איז דער פאַל מיט בראַדערוואַנען, ווארום ווי מ״זאָל זיך נישט אפּשאַקלען פון יודישען לשון, יודישער שול, יו-דישע ביכער, האַלט מען דאָך לעצ-טענס אַ געוויסער מאָס פון יודישען טעאַטער, און אַפילו די פּרל. באַל-פינאַס, וואס לאַכען פון זייערע „אצא-פּענע“, פּאַטערס, געהען דאָך אויך און יודישען טעאַטער צוליב דעם „זשי-דאָוסקי דאווטשיפּ“—טאָ האט דאָך בראַדערוואַן שוין צוליב דעם פּערדינט אַ געוויסע וואַרימע, בעציהונג!

דער מענש, וואס האט אין די גאָנ-צע יאהרען פון זיין שאַפּען אין זין געהאט אַריינצוברענגען אַ ביסעלע חרזה אין יודישען חשכות-דיגען לעבען, צו שאַפּען אַ ריין-ליטעראַריש יודיש טעאַטער, וואס זאָל כאַטש אויף צוויי אָווענד-שעה׳ן אַריינברענגען אַ ביסעלע הייטערקייט אין יוד. עולם, פּערטרייבען דעם אומעט און די מרח-שחורה פון אונזערע פּערזאָרגטע מאַ-סען-מענשען; אַט דער מענש, וואס האט זיך געשטעלט די אויפגאַבע, לויט זיין אייגענער דעפּיניציע, צו לינדערן דעם צער פון סתם-יוד דורך ציכטיגע קינ-סטלערישע מיטלען. האט אָנגעטראַפּען אויף כיכיקעריי מצד זיינע דאסמאָליגע בויזכער, וואס זענען געקומען טאָנצען, אָדער זעהען ווי יענער טאָנצט!

ס׳פּרעגט זיך דאָך פשוט: אַלע אַרגאַניזאַציעס שאַפּען קרייזען, איבעריאָגען איינע דער צווייטער אין „קונסט“, פּערמעסטען זיך שוין אפילו צו שפילען קלאַסיקער, ווי זענען זיי געווען? ווי זענען געווען אונזערע „צו-קונפטיגע שוישפּילער“, אונזערע צו קונפטיגע „סטאַרען“? זיי פּרעדענטירען דאָך אויף קינסטלערישער אַרבייט!

ס׳פּערשטעהט זיך, אַז ס״וואַלט גע-ווען אויטאָטעריזש נאָאיוו צו גלויבען, אַז מיינע ווערטער וועלען געפונען אַנאַפּבליקאַנג ביי אונזערע פּערשמי-עטע, פּעהרהאַרעוועטע פּערזאָנלעך און פּערטיידיגער, זיי האַלטען מסתם: יפה שעה אחת בקאַרטען מוזיעען אויף לייט. רעפּערטאָרען, אָבער פּערפאַלען: ס״לעזט נישט שווייגען.

און אויב ס״וועלען זיך נור טרעפּען עטליכע יונגע מענשען, וואָס די ווער-טער מיינע וועלען געבען אַ געוויסען שטויס צו פּערטראַכטען זיך — וועט שוין מיין „שכר“ זיין! אַ גענוגענדער.

ביי מענשען, וואָס זענען נידעגע-שלאָגען, צערשטרייט און אונפּעהיג צו דער אַרבייט ווירקט דאָס נאַטירליכע ביטער-וואַסער Francis-ka Józefa אַ פרייע צירקולאַציע פון בלוט און הויטט די מעגליכקייט צו דענקען און צו אַרבעטען.

אויס גאָר פון אייגענע מיטלען. אַזוי ווי דאס איז טאַקע אַ יקר-המציאות, נעפּען איך פאַר מיין הוב וועגען דעם צו דערצעהלען דער בריי-טער עפענענליכקייט.

צי וועט זיך זייער אימפּרעזע יאָ איינגעבען?

אויב די גמילת חסד-קאָסע מאַכט נישט קיין אימפּרעזען, מאַכען דערפאַר אַנאַימפּרעזע די היגע יודישע שייך-געשעפטען.

די „אימפּרעזע“ בעשטעהט דערין, וואס זיי האבען בעשלאָסען צו פער-מאַכען שבת די געשעפטען. אַ סוף זאָל עס נעמען, אידער צו שטערן שבת אין די געשעפטען און לייזען געלד, וועלען זיי בעסער געהן צום דאָווענען אָדער שפּאַצירען.

זיי האבען אָבער געשטעלט אַ תנאי, אַז אויב פּערמאַכען, זאָלען עס אַלע טהון, אַז שבת זאל זיין שבת פאַר אַלע. און טאַקע דעם פּערגאַנגענעם שבת פ׳ בשלח זענען אַלע יודישע שייך געשעס-טען געווען פּערמאַכט, אויסער איין גע-שעפט, וואס פּערקויפט אויך שייך און איז געווען אָפּען.

בעמיהט זיך דעריבער דער רב, אַז אויך דאס דאָזיגע שייך-געשעפט זאל זיין שבת פּערמאַכט, ווייל אַנדערש — טענה׳ן די אינהאַבער פון די איבריגע שייך-געשעפטען, וועלען זיי אויך צוריק עפענען שבת די געוועלכער. פֿין איך זעהר אינטערעסאַנט צו די דאָזיגע „אימפּרעזע“ וועט זיך איינגע-בען?

לויטן.

פּראָגראַם פון דער אַקאַדעמיע, וואס האט נישט געקאַנט אויסגעפיהרט ווע-רען, ווי ס׳געהער צו זיין. אַ פּאַרטיי-לידער דאָרף פּערשטעהן, אַז אויף אַנאַקאדעמיע, טאָר מען נישט האלטען קיין צוויי שעה׳דיגע רעדעס מענען זיי זיין, ווי אינטערעסאַנט. דאס זענען אָבער גאָר זייטיגע בע-מערקונגען. פּאַקטיש איז דער יום טוב פון היגען „ביתר“ אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָאנט—זייער מאַרשירען אין דער שוהל ביטאנט, נאָכמעהר די אקאַדעמיע אין אָווענד, וועלכע האט געאַטעמט מיט יום-טוב-דיגער ווארימער שטימונג. זיי האבען שוין איינמאַל געפייערט! וועגען גאָז און מאַסקעס.

מיר פּערשטעהן די גרויסע פּעראנ-טוואַרטליכקייט, וואס ליגט אויף דער מענשהייט, כדי זיך צו פּעהיטען פון דער גרויסער גאָז-סכנה וואס לויערט אויף די מענשהייט ברואים אין דער צוקונפטיגער מלחמה, גאָר מיר יודען טהוען גאַרנישט, כדי צו זיין צוגע-גרייט צום יום-הדין.

אַזוי האט מען פּאַרגעוואַרפּען אויף דער פּערזאמלונג, וואס איז פּאַרגע-קומען די וואָך אין זאָל פון די האַנד-ווערקער, גערופען דורך עטליכע מיט-גלידער (יודען) פון „לאָפּ“. פון איצט אָף האט די פּערזאמלונג ערקלערט, וועט שוין אויך די יודישע בעפעלקערונג זיך אָנגעבען מיט׳ן זיך אויסלערנען צו פּעהיטען פון גאָז-מאַסעס און צו דעם צוועק איז אויס-געוועהלט געווארען אַ פּאַרטאָנאַט פון א רייע עסקנים, וואס וועלען שוין מאַכען, אַז מען זאָל האבען מאַסקעס.

קוקען אין די אויגען אַריין. ווען איך בין שפּעטער אַוועק צו די דאָזיגע יוגענד אין „סאוואַ“ און זיי נעמאַכט פאַרווארפּען, האבען זיי מיר געענטפערט מיט פּערשייטע חוצפה: „צאָ פאַן נאָם זאָווראַצא גלאָווע, יאקי טאם בראַדערוואַן שפּאַדערזאָן, אַ צאָ טאָ גאָס אָבאָדזי...“

זיי האבען שוין איינמאַל געפייערט. דאס מיין איך אונזערע ביתר-אָו-צעס, וועלכע האבען געפייערט דעם 10-יערהיגען יובילעאום פון זייער עק-זיסטענץ.

זיי זענען וואוילע יאָטען, אונזערע ביתר-אָוועצע, גאָר זיי האבען נישט קיין הצלחה. שטעלט אייך פאַר, עט-ליכע וואָכען האָבען זיי זיך געגרייט צו דער פייערונג און ווען ס׳איז גע-קומען צום דינגען אַ זאָל האבען זיי נישט געקומען דעם געהעריגען לאָקאַל און געמוזט געפּען אַ קליינעם זאָל אַזוי אַז די הונדערטער געסט וועלכע הא-בען געוואַלט אַנטויל געמען אין דעם יום-טוב, האבען בחרפת עיני און מיט פּערפייטערט הערצער געמוזט אַהיים געהן.

אויך האבען זיי נישט געהאַט קיין הצלחה צום הויפט-רעדנער. ד״ה נישט חס ושלום, אַז זייער רעדנער, האט גישט געטוישט, פּערקעהרט, ער איז געווען „אַנטערשטעלעטיגער רעדנער, אַזעלכען וואס איז זעלטען צו הערען, און דער עולם איז געווארען בעגייס-טערט פון זיינע אויספיהרונגען, און האבען געוואַלט, אַז ער זאָל נאָך און נאָך רעדען. מיט דער לאַנגער רעדע אָבער האט ער קאָליע געמאַכט דעם

לויט מיין מיינונג, וועט דער פאַט-ראַנאַט אויך נישט קיין סך אויפטהון ערשטענס. זענען יודען בטבע נישט קיין מלחמה-מענשען, און פל זמן דער חלף ליגט נישט אויפֿן האַלז, גלויבט מען נישט, אז עס קאָן פּעסע געשעהן. (כאָטש דער חלף ליגט ביי אונז שטענ-דיג אויפֿן האַלדז), והשנית, האַלט איך, אז מען וויל די יודישע מאַסע פּער-אינטערעסירען מיט׳ן „לאָפּ“, מוז מען זיי אויפקלערען אין זייער שפּראַך, אין יודיש.

צו די יודישע מאַסען מוז טען קו-מען מיט אַנאַפּען פנים און צו זיי רעדען אין זייער מאַמע-לשון. דעריבער דאָרף מען צו אזא אר-בייט צוגעהן דעליקאַט אין פּערשטענ-דליך...

קריסטען צווינגען יודען צו האַל-טען שבת-רוה...

מיר זענען געוואוינט. אַז קריסטען זאָלען אונז צווינגען צו האלטען וונ-טאג-רוה, אָבער אַז ס״זאָלען זיך גע-פיגען קריסטען, וואס זאָלען צווינגען יודען צו האלטען שבת, איז טאַקע א זעלטענהייט, און דאָך איז עס אַ פאַקט. צום יודישען בעקער-צעך האבען זיך געוואַנדען די קריסטליכע בעקער מיט פּאַלגענדען אולטימאַטום: היות, ווי עס זענען פּעהראַנגען א יודישע בעקער, וועלכע באַקען אים שבת, ווע-לען די קריסטליכע בעקער זיין גע-צווינגען זיך צו בעמיהען אַז מען זאָל זיי נישט לאָזען באַקען אין זונטאג. ווייל אַנאַבמאַך איז פּעהראַנגען, אז בעקערייען דארפּען זיין טעטיג 6 מאל אין דער וואָך. די יודען רהען שבת

פער'משפט פלאַרען מאַרקאָווסקי אויף 18 חדשים תפיסה פאַר שטע- כען דעם מיטאדרייטער פון „סלאָוואַ טשענסט" דוד אלטמאַן.

דינסטאג אין דער פריה האט זיך אָנגעהויבן אין היגען קרייזגעריכט דער פראָצעס געגען דעם מיטגליד פון דער היגער נאָרדקייסער פאַרטיי, פלאַרען מאַרקאָווסקי, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געווארען, אויפ'ן סמך פון פאַרגאָראַף 1 אַרט. 23,225 פון שטרעף-קאָדעקס אין וועלען דערהער'געגען דעם מיטאָרבייטער פון „סלאָוואַ טשענסטאָווסקי", דוד אלטמאַן.

דער דאזיגער פראצעס האט אַרויס- גערופען א גרויסע פּעראינטערסירונג אין שטאָדט סיי ביי יודען, סיי ביי דער קריסטליכער בעפעלקערונג. אַמערהס- טען פּעראינטערסירונג האבען אבער אַרויסגעוויזן דעם בעשולדיגטענס חברים און סימפאטיקער פון דער פּע- דעקסער פאַרטיי, וועלכע זענען מא- סענוויז נעקומען צום פראצעס, פערפ- לענדיג דעם געריכטס-בנין, ווי אויך די דריטע אַלעס פאַר'ן געריכט. ערשט א פערשטאַרקטע אַבטיילונג פאליציי האט געמוזט זען דעם פערטרייבען און נישט לאָזען דעם פּערוואַלען. דער האָן האט אבער פון דער דריטער אַלעס נישט אָנגעטרעטען און זיך האבען גרו- פּענוויז שפאַצירט פאר דער געריכטס- געביידע.

אין א געוויסען מאמענט האבען זיי אפילו געפרובט דעמאנסטרירען פאר די פּענסטער זיך געריכט און געמאַכט אויסרופען. פאליציי האט אבער באַלד זיי פונגאָרענענדיג, פּערהאַלטענדיג עטליכע פון זיי, וואס האבען זיך אויס- געצייכענט מיט מעהר „ענערגיע". בכלל איז דער גאַנצער געריכטס-בנין געווען שטאַרק בעוואַכט און יעדער, וואס האט געוואלט אַריינגעהן, האט זיך געמוזט לעגטימירען. אין זאָל, וואו דער פאַר- צעס איז פארגעקומען, האט מען אַריי- געלאָזט נור אַזעלכע, וואס האבען גע- האָט „וועוואַנט" און יחיד סגולה.

נאָך א געריכטס-פּערהאַנדלונג, וואס האט געדויערט א גאַנצען טאג, האט דאס געריכט 10 א זייער אָווענד פער- עפענטליכע דעם אַרטיקל. מאַרקאָווסקי איז אנערקענט געווארען אַלס שולדיג אין גורם זיין א שווערע קערפערליכע פּעשעדיגונג און איז פער'משפט געווא- רען אויף 1 און א האַלב יאָהר תפיסה, פערריכטענדיג דעם פּערעוועניק-ערעסט זייט אוינסט פ. י. פון דער ציווילער תביעה האָט דאָס געריכט צוגעפאָקט אַלס מאַכענדיג 400 זל.

סיי דער פראָקראַר, סיי די פערטיי,

דינגט אפּעלירען געגען דעם אַרטיקל. אויפ'ן פערלאַנג פון די פערטיידיגער האָט דאָס געריכט געענדערט דעם פּערעוועניק מיטעל לגבי מאַרקאָווסקי'ן און בעשלאָסען איהם אַרויסצולאָזען גע- גען 1000 זל. קריזע.

א פּערוואַלונג פון „לאַפּ".

לויט דער אינציאטיוו פון די ה"ה ד"ר סטעפאַן קאַהן און אינזש. וואַל- בערג, מיטגלידער פון שטאַדטישען קא- מיטעט פון „לאַפּ", איז צונויפגערופען געווארען אין גרויסען פאָר און פון האַנדווערקער-פערבאַנד א פּערוואַלונג פון אַלע יודישע אָרגאַניזאַציעס, כדי צו אַקטיווירען די יודישע מאַסען בנוגע די אויפגאַבען פון פערטיידיגען זיך גע- גען א גאַנצגריף.

די פאַרויז פיהרט אינזש. רייזאַס. אין פּרעוויזיום זיצען: דאָדאָר וו. זשע- ריקער, ד"ר באַטאָוויץ, אינזש. וואַל- בערג, דיר. ליליען און וויטשיץ. אינזש. וואַלבערג רעפערירט וועגען די אויפגאַבען פון „לאַפּ" און בעמערקט דערביי, אַז די יודישע בעפעלקערונג האָט נישט קיין פערשטענדניש פאר די דאָזיגע אַקטיוועציע. ער לייגט פאַר די רייזע פראָיעקטען, ווי אזוי צו אַקטי- ווירען די יודישע מאַסען.

נאָכדעם, ווי דעם רעפערטאָר ער- גענצט ד"ר סטעפאַן קאַהן, ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, אין וועלכער עס נע- מען אַנטטייל די ה"ה: ד"ר באַטאָוויץ, ד"ר גייסלער, אַדו. קאַזאַרסקי, ראַט- פּער, וויטשיץ א. א. און רעזולטאט ווערט אַקצעפּטירט דער פראָיעקט און עס ווערט צו דעם צוועק אויסגעוועהלט א פאָרטראַט פון פאַלגענדע פּער- נען: פּרעזעס י. ראָזענבערג, ד"ר באַ- טאָוויץ, אינזש. וואַלבערג, פראַפּ. באַנ- דעוויטש, ד"ר גייסלער, ש. גאַלדשטיין, ד"ר ס. קאַהן, אינזש. י. העלמאן, דיר. זיגמאָן, אינזש. רייזאַס, ווילעלם זשעריקער, דיר. ליליען, אינזש. פשי- סוסקער, וויטשעלנער, גרינבוים און פאַרשטענער פון דער יודישער פּרע- סע.

דער פאַרטראַט האָט דאָס רעכט צו- צוקלאָפּטירען פאַרשטענער פון אָרגאַ- נויזאַציעס. דער פאַרטראַט וועט שוין די טעג צוטרעטען צו זיינע אויפגאַבען.

„טונג שבת" אין מורח.

שבת פ' יתרו 4 א זייגער נאָכאָם. קומט פאַר אין לאַקאַל פון „מורח" אַלע 5 אַ טונג שבת מיט דער בע- טיליגונג פון יו"ד דעם בעוואוסטען מיט'ן יוסף שמאָן קאַפּלינג א. א. אַלע חברים און סימפאטיקער דאָר- פּען קומען פונקטליך און וועלען הא- בען א גייסטיג פּערגרינגען.

פון קרן קימת לישראל.
אַלע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע נעהמען אַנטטייל אין דער חמשה-עשר אַקציע ווערען אויסגעפאָדערט אַבצוגעבען דאָס מאַטעריאַל און דאָס געזאַמעלטע געלד וונטאג י"ט שבט 4.2 פון האַלב 9 א- ווענד אין אונזער סעקרעטאַריאַט (פיל- סודסקי 29).

פון די יודענשטאַטס-פאַרטיי.

היינט, פרייטאג 7.30 אָווענד קומט פאַר א שיחת חברים אויף וועלכען עס וועט ווערען בעהאַנדעלט א ריזיג אק- טועלע ענינים. מאָרגען שבת, 8 אָווענד קומט פאַר א פייערליכער חנוכה-הבית, אויף וועל- כען מיר פערבעטען אַלע חברים, פריינד און סימפאטיקער. מיר מעלדען אַלע אונזערע חברים און סימפאטיקער דאס אונזער נייער לאַקאַל געפינט זיך אויף פילסודסקי 21.

י.ג.ע.נ.ד! גרייט זיך צום גרויסען טראַדיציאָנעלען ערליך-באַל.

גענדערונגען אין 2-טען שטייגער-אַמט.

דער קאַנדידאַטירער נאָטשעלדיק פון 2-טען שטייגער אַמט, ה' יאָן יאָנוש איז לעצטענס אויף זיין אייגענעם וואונט איבערגעטראָגען געווארען נאָך לובלין צו דער דיספּאָזיציע און פרעזעס פון דער לובלינער פינאַנץ-קאָמער. ה' יאָנוש האט געזאָגט פארטיי אין היגען שטייגער-אַמט זייט 13 יאָהר, זייט 7 יאָהר איז ער געווען נאָטשעלדיק פון 2-טען שטייגער-אַמט. מיט עטליכע יאָהר צוריק האט ה' יאָנוש בעלייגט דעם מאַטעריאַל עקזאַמפּל און גענומען שטודירען יורי אויפ'ן קראָקאווער אוניווערזיטעט. אזוי אַבער ווי דאס פאָהרען נאָך קראָקא צו די עקזאַמפּט און לעקציעס איז געווען פערבינדען מיט שוועריגקייטען, האט ער געמאַכט בעמיהונגען, כדי מען זאָל איהם איבערטראַגן און אַנאָדערע שטאַלד, וואו ס'פונעם זיך שטיל-ווער- זיכעט. לעצטענס האט ער אַקאַדע- מען די נאָמינאַציע נאָך לובלין. אויף ה' יאָנוש'ס אַרט איז, לויט א פער'אָרדונג פון פרעזעס פון דער פינאַנץ-קאָמער אין קעלץ, צייטווייליג בעשטימט געווארען זיין ביזאָסיגער פערשטער, ה' שטעפאַן ראָזענבערג.

נאָמינאַלער איינהייטס-פּראָגנאָס אין טשענסטאכאו.

דורך דער אינציאטיוו פון די יו- דענשטאַטס-פאַרטיי איז פּויריגען זונטאג אָווענד פאַרגעקומען, אין לאַקאַל פון די יודענשטאַטס-פאַרטיי, א צווישען פאַרטיידישע פּערוואַלונג, אין וועלכע

עס האבען זיך בעטייליגט פאַרשטענער פון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען אין טשענסטאכאו. נאָך א אויספהויליכע דיסקוסיע אין וועלכע עס האבען זיך בעטייליגט אַלע פאַרשטענער איז געוואָרען אָנגענומען פאַלגענדער בעשלוס: עס מוז הערשען שלום אין די ציו- ניסטישע מחנה און צו דעם צוועק ווערט געשאפּען א קאָמיטע אין וועל- כע עס געהערן אריין פערטרעטער פון אַלע גרופּירונגען און די קאָמיטע דאַרף אויסאָרבייטען א קאָנסטיטוציע, וועלכע איז פערפליכטענד פאַר יעדער גרופּירונג.

די קאָמיטע איז אויך בעאויפטראַגט צו געפינען די מאָמענטען, וואס קענען שאַפּען די מעגליכקייט פון צוואַנגס- ארבייטען. עס איז אויך פערוועהרט צו אַניטי- רען געגען קרן-קימת און קרן היסוד.

פון החלוץ-המדינתי.

דער החלוץ-המדינתי איז צוגעטרע- טען צו א גרויסע קולטורעלע ארבייט, לויט די אויפגאַבען וועלכע ער האט אויף זיך גענומען צוצוגרייטען זיינע חברים, וועלכע פאָהרען אויף הכשרה, מיט א גייסטיג-קולטורעלע הכשרה.

מאַנטאג, דעם 5 ד. מ. פונקטליך 8.30 אָווענד קומט פאַר די אַלגעמיינע פּערוואַלונג פון החלוץ המדינתי. מיר פאָדערען אויף אַלע מיטגלידער צו קו- מען פונקליך.

פון ברית-הקנאים.

לויט דעם בעשלוס פון דער מפקדה- ארצית איז דער היגער קן צוגעטרע- טען צו העפּערעאזירען דעם גאַנצען קן. צו דעם צוועק קומען פאַר דריי מאָל וועכענטליך העפּערעאזישע לעקציעס אָנגעפיהרט פון א רוטינירטען לעהרער.

פאַריגען מיטוואָך איז אין אייגענעם לאַקאַל פאַרגעקומען א פייערליכע חמשה- עשר פייערונג.

די פיייערונג פּענעט דער מפקד פון ברית-הקנאים מיט א רעפערטאָר אַבער די בעדייטונג פון חמשה-עשר-בשבט, און די אחים און אחיות וויילען זיך מיט געוואונג פילי סערווירטע טישען מיט ארץ-ישראל פירות.

געגרינדעט א צייטווייליגען ווירט- שאַפּטליכען וואַהל-קאָמיטעס צום שטאָדט-ראַט.

לויט דער אינציאטיוו פון היגען פאַבריקאַנטען און סוחרים-פּעראַייז איז געגרינדעט געווארען א צייטווייליגער וואַהל-קאָמיטע צום טשענסטאכאווער שטאָדט-ראַט. דער אויפ'ן 27 ד. ת. א זיצונג פון אַלע

ווירטשאַפּטליכע אָרגאַניזאַציעס, כדי צו אָרגאַניזירען אַנ'אַלגעמיינ-יודישען ווירט- שאַפּטליכען בלאָק פון צוואַמענאַרבייט מיט דער רעגירונג. אין דער זיצונג האָבען זיך בעטיי- ליגט פאַלגענדע אָרגאַניזאַציעס: דער פאַבריקאַנטען און סוחרים - פּעראַייז, האַנדווערקער-פערבאַנד, ביידע קליי- הענדלער-פּעראַייזען און דער פּעראַייז פון הויז-בעזיצער.

די פּערוואַלעטע האָבען דורך אַקאַ- מאַציע געוועהלט אַלס פאַרוואַנדענען דעם וויצע-פרעזעס פון דער סאָנסוואַרער האַנדעלס-קאָמער, ה' מאָריצ נויפּעלד. נאָך דער דיסקוסיע האָבען אַלע אויס- גערעכענטע אָרגאַניזאַציעס געמאָלדען זייער אַקצעס צום דערמאָנטען בלאָק. דער ציטל פון קאָמיטעס איז צו שאַפּען אַנ'אַלגעמיינע יודישען וואַהל-בלאָק, העלכער זאָל אַרומנעמען דאס גאַנצע טשענסטאכאווער יודענטום.

דער בלאָק וועט גלייכצייטיג די יו- דישע בעפעלקערונג זיך צו בעטייליגען היינט 10 פריה אין דעם טענסדעיסטן וואס וועט פאַרקומען אין דער נייער שוהל לכבוד דער נייער קאָנסטיטוציע.

גראַנדיעזע פאַרשטעלונג פון די חלוצים פון דער פערמע אין „מכבי"-זאָל.

קומענדיגען שבת, דעם 3 טען לויט קומט פאַר אין זאָל פון „מכבי" א'אָווענד, איינגעאָרדענט דורך די חלוצים פון דער פערמע.

דער אָווענד וועט פאַר צו זיין איג- טערעסאָנט מיט א רייכען ארטיסטישען אינהאַלט, צוגעגרייט אין משך פון א לענדערע אַייט.

אין פאַרגאַנגענע געפינען זיך מאַסען- אינסעניזאַציעס, מאַסען-אין-סאָל-דעק- לאַמאַציעס, בילדער פון לעבען פון יודישען חלוצ אין ארץ-ישראל, א גראַנ- דיעזער כאָר, וועלכער וועט זינגען העברעאישע יודישע און רוסישע ליי- דער און נאָך אנדערע אינטערעסאַנטע נומערן.

ס'איז זיכער, אז די יודישע עפענ- טליכקייט בכלל און די ציוניסטישע בפרט, וועלכע בעציהט זיך מיט גרויס סימפאטיע צו אונזער ווערק, וועט דאס מאָל ווי אַלעמאַל אַרויסווייזען די גע- העויגע פּעראינטערעסירונג און מא- סענוויז בעוועגן דעם אָווענד.

בעזונדער ווערט איינגעאָרדענט 3 נאָכא. א ספעציעלע פאַרשטעלונג פאַר דער טעל יונגענד און די פערשידענע יונגענד-אָרגאַניזאַציעס.

בילעטען פאַרפערקויף און די גע- שעפטען פון ה' אַבֿי-זאַמאָוויטש. שמוסען צוריק, האָבען זיי מיין געלט געווינען. דאס, וואס איך האב פער- שפילט, האָבען זיי געווינען, טאָ זאָלען זיי כאַטש בעווייזען פאַר דער געזעל- שאַפט, אז זיי דאנקען אונז אַבֿ דער- פאַר.

אידער זיי האָבען געוואונען-טענה'ט ווייטער דער יוד-האָבען זיי דאָך אויך געמאַכט פלענער, טאָ זאָלען זיי כאַטש מקיים זיין א מיליאָן טייל פון זייערע פלענער...

וואס פאַרע טענות האט איהר צו זיי-הויבן איך צו איבערגעציען מיין יוד-פאר וואס מווען דוקא די נייע אויפגעקומענע נגידים, פערטיילען געלט פאַר אונזערע אינסטיטוציעס, להמאי האבען מיר אין טשענסטאכאו אַלעס נגידים, גבירים, אדירים, וועלכע האבען זייער מאַכענדיקע פונקט אויף לייכט געווינען, ווי די נייע נגידים, גונדעסט- וועגען האט קיינער צו זיי נישט קיין פערענציגעס, אַז זיי לאָזען זיך נישט קאָסטען קיין גראַשען אויף דער שטאָט, וואס האט איהר זיך נעבליך אָנגעקאַפּט נאָך אין די מיליאָן-געווינער.

ער האט מיר אויף דעם מערה נישט געענטפערט, נאָר אין פערשטעה, אז דאס ערשט פון דעם יודען אַרויס דער נישט-פערגינער. איהר שפילט זיך מיט אונזערע יו- דען זיי וואַלעטען דוקא געוואַלט, אַז טאַמער האבען דריי יודען געווינען צו פערשעלעך מיליאָנען, זאָלען זיי ווערען גיט און מילד און געבען געלד אויף פערשידענע וואַלטעטיגע צוועקען, ווען איהר וואַלט געווען צווישען די געווי- נער, וואַלט איהר אויך געגעבען ? ! איי יודען, איהר זענט אַ פאַל פון נישט-פערגינער ! ! סמאל.

פון מעטאל-צען.

דינסטאָג, דעם 23 פעברואר זענען אין לאַקאַל פון האַנדווערקער-פערבאַנד פאַרגעקומען עקזאַמענס פון מיטגלידער פון מעטאל-צען ביי דער אנוועזנהייט פון א ספעציעל דעלעגירטער קאָמיטע פון דער קיעלצער האַנדווערקער-קא- מער מיט דער בעטייליגונג פון איג- סטרוקטאָר פון דער קיעלצער וואַז- וואודוואה ה' וואלסאוויטש.

אַלס שלאסער האָבען בעלייגט דעם עקזאַמען די ה"ה: גאָטליב, לאַנדסמאן, שפּאַלסטען, בלוס - קאָסלאָוויטש, שצע- קאָן, בראַנדעס - גראַווער, בורשטיין, האַמבורגער, אַלבערט - גאָלדשמידען, ליפשיץ, וואַלדקאוויטש מלך, גאָטעסמאן יצחק, פאַמערמאַן, אייזענשטיין, גא- טעסמאַן אש-זייערמאַכער. נאָכ'ן עקזאַמען איז אין האַנדווער- קער-פערבאַנד פאַרגעקומען אַ באַנקעט, אַלס אויסדרוק פון איבערגעגעבענע ארבייט איז דער סטאַרשי גאָטליב בע- עהרט געווארען דורכ'ן צען טיש אַ גאָלדענעם זשעטאַן.

די אַלגעמיינע פּערוואַלונג פון דער „גמילת-חסד"-קאָסע פילסוו- סקי 31.

פּערגאַנגענעם זונטאג איז אין איי- גענעם לאַקאַל פאַרגעקומען די יעהר- ליכע אַלגעמיינע פּערוואַלונג פון דער גמילת-חסד-קאָסע פילסווסקי 31. די פּערוואַלונג ווערט געפיהרט אונ- טערן פאַרויז פון ה' וו. פיאָטראַקאווי- סקי אַלס ביזוינענדע די ה"ה י. ב. ראַטפאָרד און א. טשענסטאָווסקי. דעם בעריכט גיט אַבֿ ה' פראָס-קאוויסקי, ווי עס ווירט זיך אַרויס אז פאַר'ן לעצטען בעריכטס-יאָהר איז גע- בליבען אַנ'עוידף פון 634 זל. דער גאַנ- צער קאָפיטאַל בעטרעפט די סומע 12,533 זל.

נאָך אַ קירצער דיסקוסיע ווערט דער בעריכט גענומען צו קענטניס. אין משך פון יאָהר איז אַרויסגעגע- בען געווארען 621 חלואות.

אין דער פּערוואַלונג ווערען אויפ- געבויט אויסגעוועהלט די ה"ה: 5, שוויטש- לע, א. פראָסקאוויסקי און ב. טשאַר- נע. אין דער רעוויזאָנס קאָמיטע די ה"ה: וו. פיאָטראַקאוויסקי, ד. דאָבזשי- סקי און א. פ. ראַבינאוויטש.

פון ערליך-באַל.

נעכטען דאָנערשטאָג איז פאַרגעקומען די ערשטע קאָנסטיטואירנדע זיצונג פון דער קאָמיטע צום גרויסען טאָ- דיציאָנעלען ערליך באַל, וועלכע גייט פאַר פילע גייע סיורפירען צום היינעריגען באַל.

קאָמוניקאַט.

דאס פרעזידיום פון „טאָו" איז מודיע, אַז אַ דאָנק דער אינציאטיוו פון פרוי באָמס און ה' באָמס ווערט אַדורכגע- פיהרט אַ זאַמעל-אַקציע לטובת דעם „טאָו". אויף יעדע סומע, גיט דער זאַמלער אַרויס א געהעריגע קוויטונג. די איינגעפלאַטענע סומעס ווערען איינגעצאהלט אין דער „טאָו"-קאָסע. ביז יעצט זענען איינגעפלאַטען פאַל- גענדע סומעס:

ה"ה מ. באָמס און בוכמאַן 37.60 זל, ה"ה א. ליטווסקי 34 זל, ה"ה מ. אַל- טמאַן און יאָקובאוויטש 19.75 זל, ה"ה א. ווייסמאַן און פאַצאַנאוויסקי 14.60 זל, פ. פ. בוכמאַן און פ. פ. לאַנצ- בערג 7.05 זל, צוזאַמען 113 זל. עס איז צו האַפּען, אַז די אַקציע וועט ווי געהעריג אונטערשטיצט ווערען.

א רעגיסטראַציע פון געוועזענע יודישע זעלנער.

דער פּעראַייז פון די געוועזענע יו- דישע זעלנער, וועלכע האָבען געקעמפט פאַר פּוילענס אונאַבהענגיקייט טרעט צו צו א רעגיסטראַציע פון אַלע יודי- שע סאָלדאַטען, וועלכע האָבען גענומען אַנטייט אין דער מלחמה אין די יאָהר 1914-1921 אַז זיי געוועזענע יודישע זעלנער פון די דאָזיגע יאָהרען, דאַרפּען אין זייע- רע אייגענע אינטערעסען זיך מעלדען אין סעקרעטאַריאַט פון פּעראַייז קא- פּערינאָג נר. 46 אין די אָווענד שעה'ן פון 6-8 יעדער דאַרף מיט זיך מיטברענגען די מיליטער דאָקומענטען.

טעאטער „אטלאנטיק“ לעצטע 3 פארשטעלונגען

פון דעם וועלט-בעריהמטען קינסטלער **היים סאנדלער** מיט'ן אנטיל פון חנה לעווין אין ראָמאָ סאָנדלער מיט זייער גוט-צוגעקליבענעם אַנסאַמבל.

פרייטאג ד. 2. און שבת ד. 3. פערבואר 9 אָווענד

א ווינקעל אין בראַזיל

מיט געזאגט און טעניס פון ד. ספיוואק, וועלכע איז געשפילט געווארען אין ווארשאווער פאזיציען. טעאטער איבער 200 מאל. די ראָל דער יעקל פֿיר האָר פיהרט אויס דער קינסטלער סאָנדלער. אין דער פיעטע ווערען געווינגען חסידישע נגינים, בראזיליאנישע און אפאשען-טעניס.

שבת 4 נאכמיטאג צו גאנץ ביליגע פרייזען פון 60 גר. ביז 150 זל.

די זעהר אויסגענומענע פיעטע צום לעצטען מאל

דער אורטייל

פון סטרויטאג, 3 און 5 אָקטען, 5 בילדער.

אונזער קינסטלער-אַנסאַמבל: א. בלאַט, וויינבערג, רובין, הערבעס, ראָזענצווייג, פ. האַניגבוים, 5. האַניגבוים, א.א.

בילעטען א גאנצען טאָג אין דרוקערי פון ה' באַטשען און אין טאָג פון דער פאַרשטעלונג און שבת פון 11 פריה ביי דער קאסע פון טעאטער.

„ברית הוויל“ אין טשענסטאכאָוו.

מיטוואָך, ד. 7. פערבואר 8-30 אָווענד אין

טעאטער „אטלאנטיק“ קומט פאר

א מוזיקאליש = וואָקאָלישער

קאָנצערט

מיט'ן אנטיל פון ה'ה: ק. בעם—פאַרשטעלונג, רעזעסאל, י. ריכטער—לאָרעטע פון געזאגט.

קאָנקורס פון קעלצער קרייז, 5. שמועס-ווייזע—ווייזע, 5. אָבערמאַן—פאַלקס.

לייזער, 5. שמועס-ווייזע—שדעל, פאַרשטעלונג, אקאמפּ: פרוי טשענסטאכאָווסקא

און ה' ריכטער. פערבואר 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

בילעטען פון 49 גר. ביז 220 אין פאַרשטעלונג אין פירמא „ראַדעלוקס“ אלע 10.

וואלטונג אלע אייגנאווינער צו דעקארי-רען די הייזער און באַלקאנען מיט פעהנער.

א גאטעסדינסט אין דער שטאָדט-

שוהל לכבוד דער נייער קאנסטיטוציע

אויף דער ספעציעלער ויצונג, וואס

איז געשטען פארגעקומען אין דער קהלה

איז גענומען געווערען א פערשטע

איינצוארדענען א פייערליכען גאטעס-

דינסט לכבוד דעם אָננעמען די נייע

קאנסטיטוציע.

די דאזיגע חפילה וועט פארקומען

אין דער שטאָדט-שוהל זונטאג, 10 א

זיגער פריה.

יג ע נ ד !

גרייט זיך צום גרויסען טראַדיציאָנעלען

ערליכע-פאל.

קינדער פאר קינדער.

א דאָנק דער בעמיהונג פון פאָרטאָ-

נאָט פון דער אַכראָנקע ביי דער געז.

דאָבראָטשינגאָשט, וועט דעם 4 מערץ

אין פייערליכער-זאָל פארקומען א

גרויסע קאנסטיטוציע-פערזאָנלונג פאר

קינדער און יוגענד.

אין פראַגראַם איז פארגעזעהן א

קינדער-פארשטעלונג, פאָנען-לאָטעריע

און אנדערע אַלגעמיינע פערזאָנלונגען

פאר די קינדער אונטער דער אָנפיהרונג

פון געניטע קרעסטען.

פון „ברית החיל“.

היינט פרייטאג, דעם 2 לויט 7-30 א

זייער אָווענד קומט-פאר א זייערע

פון אלע מיטגלידער אין אייגענעם

לאָקאַל, אַלע קאָסטשוסקי 16. די מיט-

גלידער ווערען אויסגעפאָדערט פונקטליך

צו קומען.

פון „נורדיה“.

פערזאָנלעכע שבת, האט די פינג-

פאָנג-סעקציע געשפילט צוויי פריינד-

שאַטעס מעטשען, וועלכע האָבען זיך גע-

שפילט מיט א פולקאמפן זעג. דער

ערשטער מעטש איז פאָרגעקומען מיט

„הפועל“ טשענסטאכאָוו און האט זיך

געענדיגט מיט א רעזולטאַט 3:7 לטובת

„נורדיה“.

דער צווייטער מעטש איז פאָרגע-

קומען מיט דעם מייסטער פון טשענ-

טאכאָוו „גוויאָדא“, דאס איז געווען

א רעזולטאַט מיט, וועלכער האט זיך

צום צווייטען מאל געענדיגט מיט

דעם רעזולטאַט 5:5, אויסגעציי-

כענט האָבען זיך די שפילער פון

„נורדיה“, ראָזענצווייג, ווערניק, ו-

סאָק.

זונטאג, דעם 4 לויט, 6 א זיגער

אָווענד קומט פאר אין אייגענעם לאָ-

קאַל אַלע-קאָסטשוסקי 16 א מייסטער-

שאַפּט-מעטש וועגן ב. קלאָס צווישען

„נורדיה“, „הפועל“ ראָדאָמסק.

חזון טעות.

און אַרטיקל פון ה' משה אַש „צום

100-יעריגען יובל פֿונ'ם אַלטען בית-

המדרש, וואס דרוקט זיך אויף דער

דריטער זייט פון היינטיגען נומער זע-

נען אַריינגעפאלען 2 טעותים, וועלכע

מיר בעסערן אויס.

(1) באַלד אין אָנהויב, 8-טע שורה

פון איבען-אַן געפינען זיך די ווערטער:

דאָנערשטאָג כ' מרחשון תקפ"ה אנ-

שטאט, ווי ס'דאָרף זיין תקפ"ב.

(2) אין 2-טען שפאַלט, 22-טע שורה

פון איבען געפינט זיך „הוא ייה' לנו

רב ומורה (תקפ"ה)—דאָרף זיין (תקפ"ב).“

Kino „LUNA“

דעם קינג ווי אויך פליפ און פלאפ

אין דער לאַנג-ערוואַרטעטער גרויסער

פרעמיערע פון פילם

אינסענזיט לויט דער אַפערע פון שובערט

„פּאַר דיאָנאָל“.

דענס קינג איז דער גרעסטער באַרימטער אין

דער וועלט.

פליפ און פלאפ די אונטערזאָלליכע קאָמיקער.

פרייטאָג 12-30

שבת און זונטאָג 12-30

JARMARK MIŁOŚCI.

פון יודישען טעאטער.

א הערליכע פארשטעלונג „דער אור-

טייל“ איז אויסגעפיהרט געווארען אין

טעאטער „אטלאנטיק“ דורך דער יודי-

שער טרופע בראש מיט די אַרטיסטען:

סאָנדלער, לעווין, וויינבערג, ראָזענ-

צווייג און אַנד.

בעזונד